

KKN-ZP

KAMP KONINGSWEG NOORD EN ZEVEN PROVINCIEËN ARNHEM
9 APRIL 2010

INHOUD

VOORWOORD	5
LOCATIE	7
HISTORIE	13
CONTEXT	23
STRATEGIE	29
PROGRAMMA	33
KAMP KONINGSWEG NOORD	39
HET SCHARNIER	55
ZEVEN PROVINCIEËN	85
TOT SLOT	101
BIJLAGEN	103
CREDITS	107

VOORWOORD

EINDELOZE VELUWE

Het terrein waarop Kamp Koningsweg Noord en Zeven Provinciën (KKN-ZP) zich bevinden, ligt midden op de Veluwe: het grootste aaneengesloten laagland natuurgebied van West Europa. Het wemelt er van zwijnen en herten, en ook de wolf zou binnen enkele jaren zijn intrede weer kunnen doen. Aaneengesloten is een relatief begrip, door de vele hekwerken is de Veluwe versnipperd waarmee de migratie van dieren wordt belemmerd. Dit verhindert het ontstaan van een robuust en meer samenhangend natuurlijk systeem.

Het streven naar een 'eindeloze Veluwe' moet het uitgangspunt zijn, juist ten noorden van Arnhem, zodat het voor mens en dier een toegankelijk en duidelijk gebied wordt. Het vrijkomen van militaire terreinen als deze kan daar aan bijdragen.

EEN NIEUWE LAAG

Het terrein kent een lange historie, waarbinnen verschillende belangrijke periodes te herkennen zijn. De herontwikkeling van KKN-ZP kan een nieuwe laag worden in deze rijke geschiedenis. Een nieuw cultureel gebruik van dit terrein biedt, door aansluiting te zoeken bij culturele functies in de nabije omgeving, zoals het Sonsbeekpark en Nationaal Park de Hoge Veluwe, de kans om de relatie van Arnhem met de Veluwe te verbeteren en een 'gecamouflerde' militaire geschiedenis boven te halen.

CULTURELE ENCLAVE

Het campusachtige creatieve karakter zal de drager vormen voor het gehele terrein. Voor een aantal gebouwen is de invulling of zelfs de gebruiker bekend. Er zijn ook gebouwen waar een suggestie voor de invulling wordt gedaan, maar waar ook zeker een andere functie in de toekomst denkbaar is. In hoofdlijnen zou je kunnen zeggen dat er op Kamp Koningsweg Noord gewoond en gewerkt wordt, in Het Scharnier staat tijdelijk verblijven, cultuur en creativiteit centraal. Zeven Provinciën wordt ingevuld door wonen.

LOCATIE

KAMP KONINGSWEG NOORD EN ZEVEN PROVINCIEËN

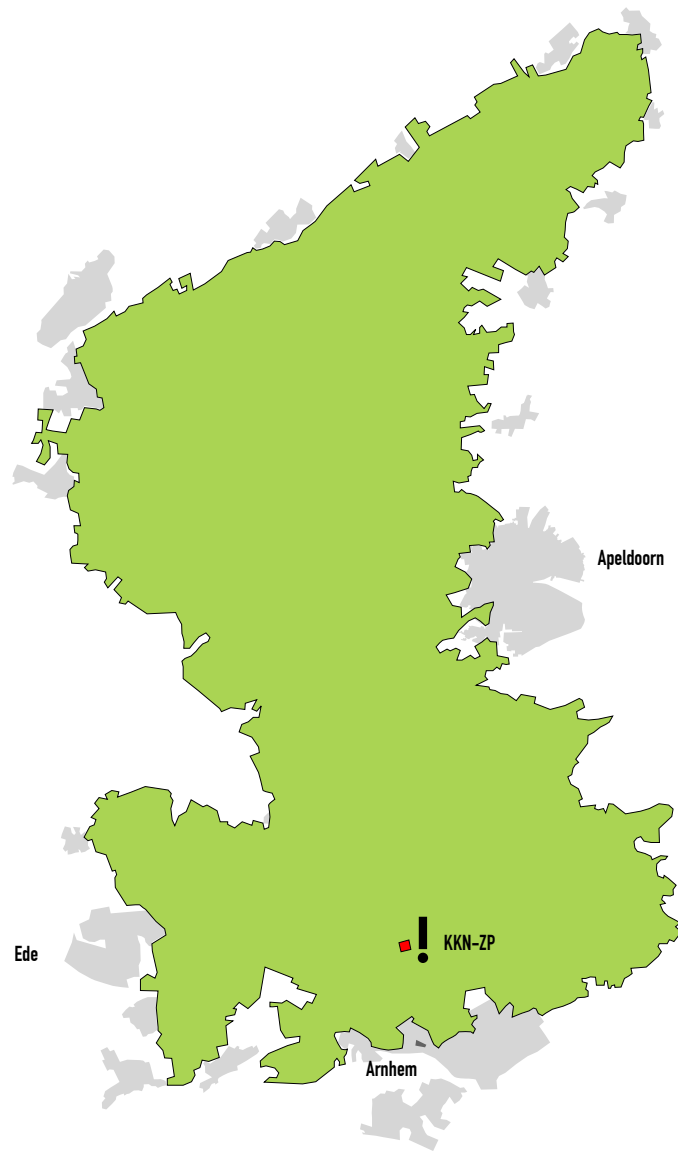
Het op de veluwe gesitueerde Kamp Koningsweg Noord (KKN) en de Zeven Provinciën (ZP) zijn twee van de voormalig militaire complexen die door de Dienst Landelijk Gebied verkregen zijn om ze in samenwerking met de Dienst Domeinen te herontwikkelen. De tijdens de Tweede Wereldoorlog gerealiseerde gebouwen zijn als ensemble een Rijksmonument. Een deel van de later toegevoegde bouwwerken alsmede het landschap van vóór de bouw van de complexen zijn ook van cultuurhistorische waarde. KKN en ZP liggen niet binnen de grenzen van Natura 2000, maar zijn wel volledig omgeven door dit gebied.

De goede ontsluiting van de locatie door de nabij gelegen A12 en A50 vergroten de kansen voor een succesvolle herontwikkeling van de complexen.

ARNHEM

Het unieke aan Arnhem is z'n fantastische ligging. Er is geen stad in Nederland, maar ook ver daarbuiten, waar een enorm natuurgebied zo prominent deel uitmaakt van de stad. Middels het Sonsbeekpark is de Veluwe als een wig in de stad tot aan het stadscentrum aanwezig.

Deze ligging wordt echter lang niet ten volle benut. De structuur van de Arnhem is opgezet uit oost-west lopende lijnen. Opeenvolgend versnijden de Rijn, de spoorlijn, de Schelmseweg, de A12 en de Koningsweg de relatie van Arnhem met de Veluwe. Pas daarboven ligt Nationaal Park de Hoge Veluwe. Het Sonsbeekpark ligt dus als vooruitgeschoven enclave van de Veluwe in de stad, maar tussen de weidse Veluwe en Arnhem in ligt een rommelige schemerzone en houdt de link van Arnhem met de Veluwe praktisch op bij de Schelmseweg, waarachter doodlopende lijnen en omheiningen verder doorgaan ontmoedigen.

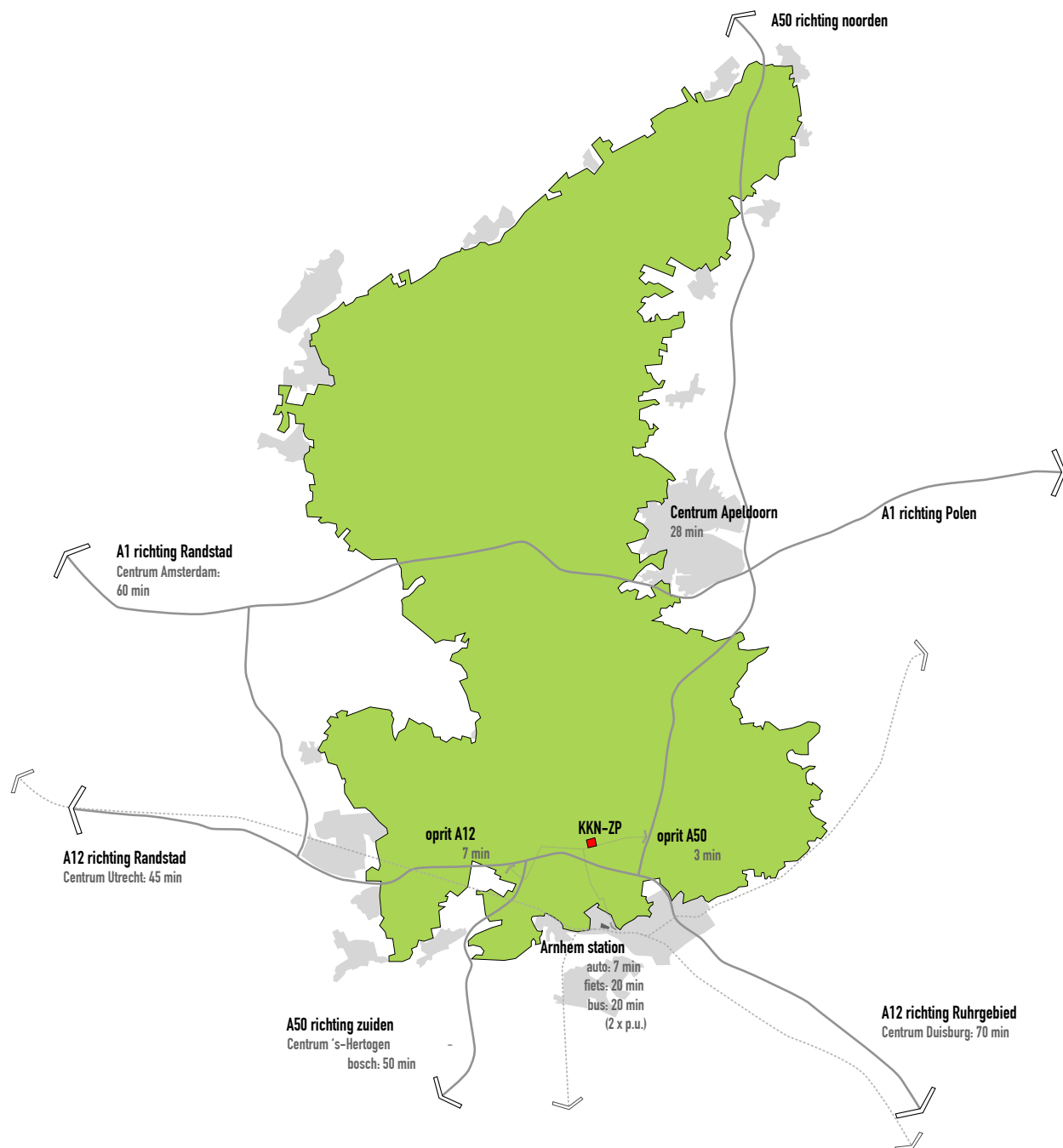

VELUWE

Het grootste aaneengesloten laagland natuurgebied van West Europa.

KKN-ZP is volledig omgeven door Natura 2000 gebied.

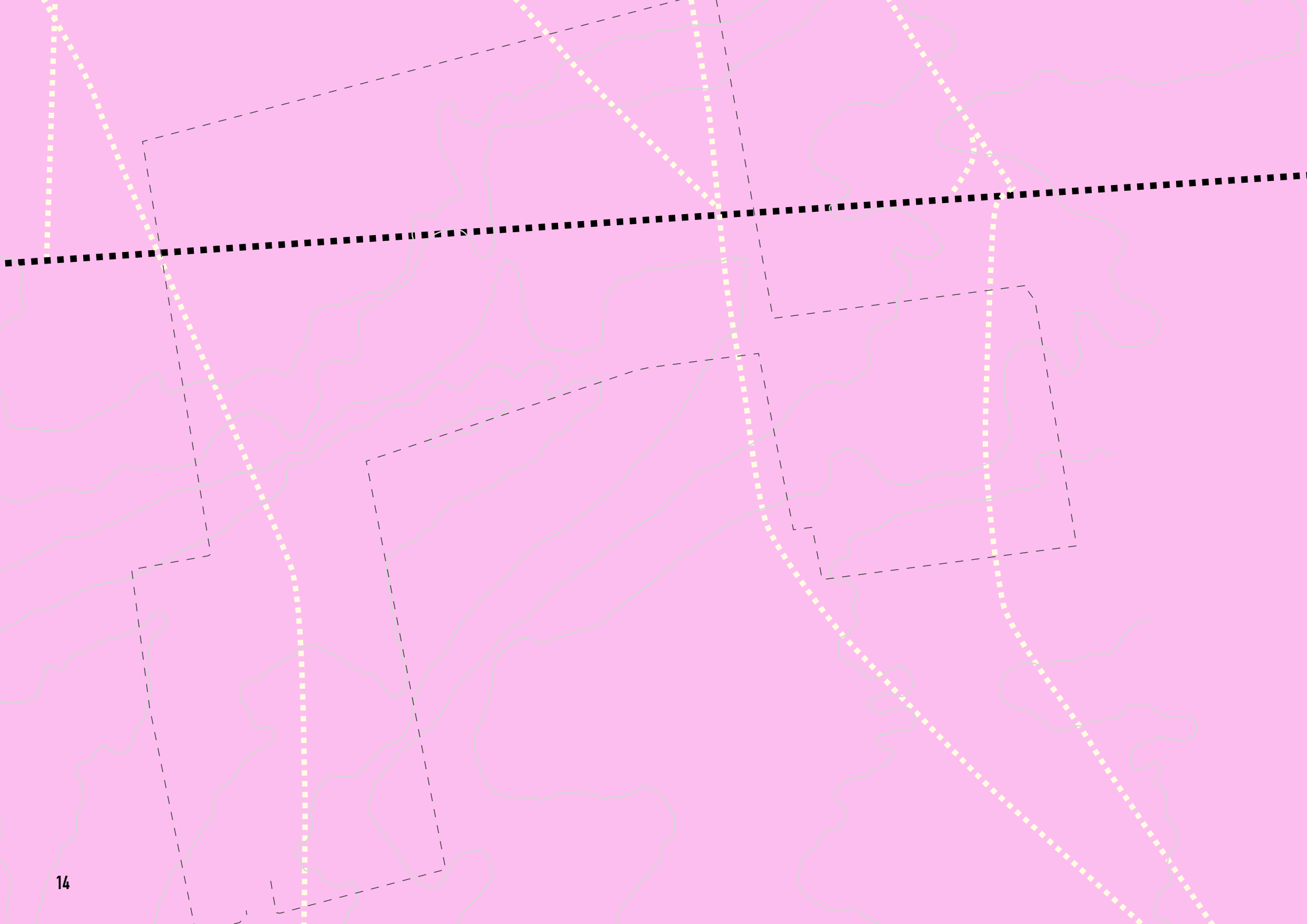
ONTSLUITING

De goede ontsluiting van de locatie door de nabij gelegen A12 en A50 vergroten de kansen voor een succesvolle herontwikkeling van de complexen. Rechts de entree naar Kamp Koningsweg Noord.

HISTORIE

HISTORIE

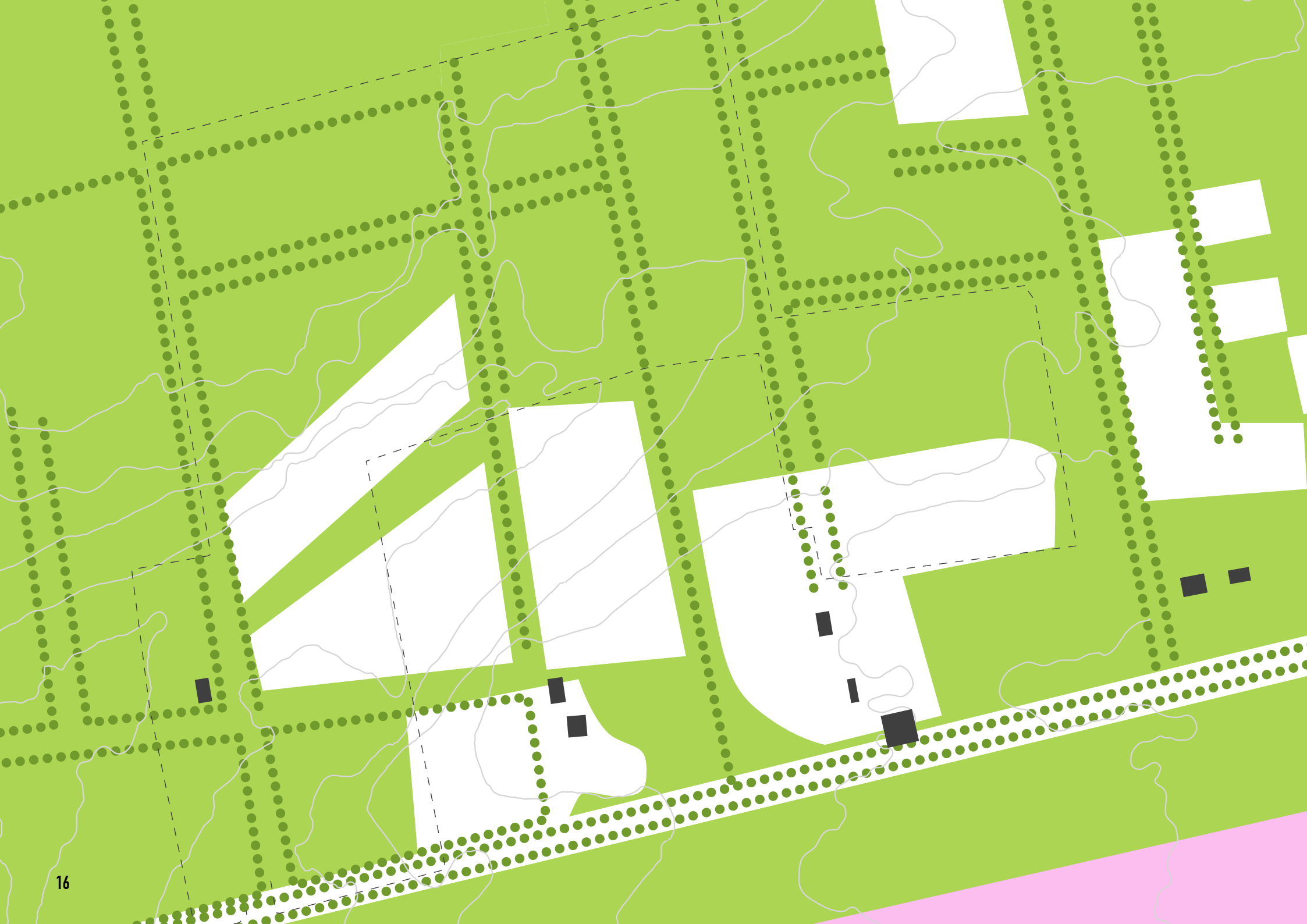
Niets is wat het lijkt op deze locatie. De Veluwe, gekoesterd als nationale idylle, wordt beschouwd als een natuurgebied maar is de resultante van eeuwenlange overexploitatie en is geëindigd in een woestijn van Arnhem tot aan de Zuiderzee. Het nationaal park de Hoge Veluwe in de directe omgeving, ligt bezaaid met restanten van munitieopslag en spoorlijntjes uit de Tweede Wereldoorlog, de periode die ook deze omgeving zo ingrijpend heeft beïnvloed. Vermomd als boerendorpjes werd het militaire vliegveld 'Fliegerhost Deelen' in de Tweede Wereldoorlog door de Duitsers gebouwd. Het was ontworpen vanuit het principe niet uit de lucht ontdekt te worden. Schattige boerenschuren zijn in werkelijkheid vliegtuighangars met granaatwerende muren en plaatstalen luiken. Sommige van deze schuren en boerderijen zijn naderhand ook daadwerkelijk voor deze agrarische functie in gebruik genomen. In deze lijn van landschappen met een net iets minder idyllisch verleden als het plaatje doet vermoeden zet dit project een vervolgstap.

WOESTE GRONDEN

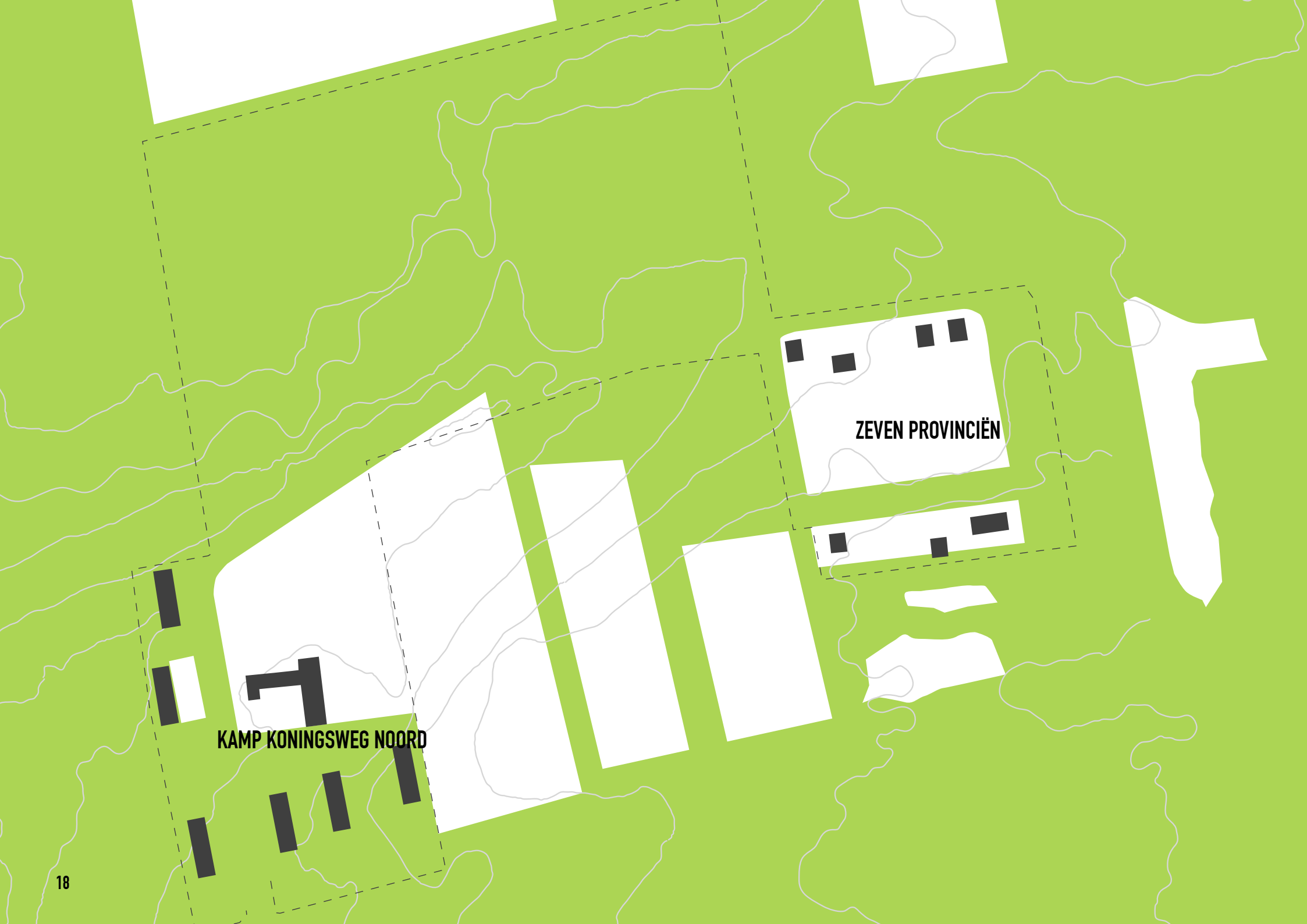
Tussen KKN en ZP is een komvormig hoogteverschil waarneembaar. Deze kent haar oorsprong nog in het Saalien, de voorlaatste ijstijd, waar ijsmassa's met hun gewicht verschillende bodempakketten voor zich uit drukten. Eeuwen later zijn er onder invloed van het smeltwater spoelzandvlaktes ontstaan. Het afbranden van bossen, overbegrazing en het afplaggen van de hei hebben de bossen van de Veluwe getransformeerd in zandverstuivingen waar hele dorpen onder verdwenen zijn. Heide kreeg de kans te groeien en zo ontstond het tot op heden voor de Veluwe kenmerkende zandachtige heidelandschap. Lange handelswegen over deze 'woeste gronden' van de Veluwe waren gevaarlijke routes. In de zeventiende eeuw zijn door stadhouder-koning Willem III jachtwegen aangelegd die verbindingen vormden tussen de verschillende jachtverblijven. Deze over de Hoge Veluwe lopende 'Koningswegen' waren herkenbaar aan hun kaarsrechte tracés. De oorspronkelijk Oude Koningsweg loopt dwars over de locatie van het huidige Kamp Koningsweg Noord.

BEBOSSING EN ONTGINNING

Eind negentiende, begin twintigste eeuw zijn grote delen van de Veluwe opnieuw bebost, deels om het stuiven van het zand tegen te gaan, deels voor de houtproductie. De uitvinding van kunstmest maakte nieuwe ontginningen mogelijk in de uitgemergelde Veluwe. De Oude Koningweg werd verlegd naar zijn huidige tracé. Langs deze route werden diverse ontginningsboerderijen gebouwd. Het orthogonale patroon van bossen, lanen en velden zijn het resultaat van deze nieuwe ontginningsfase.

KAMP KONINGSWEG NOORD

ZEVEN PROVINCIEŒ

TWEEDE WERELDOORLOG

KKN-ZP maakt onderdeel uit van het voormalig Fliegerhorst Deelen: een door de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog gebouwde militaire nederzetting. Tussen december 1941 en maart 1942 werd de Zeven Provinciën gebouwd als "agrarisch" bunkercomplex bestaande uit zeven "Arbeits- und Angestellterwohnungen" aan een weiland. Deze bunkers werden gebruikt als huisvesting voor burgerpersoneel op de vliegbasis.

Tussen november 1943 en februari 1944 werd het sobere bunkercomplex Kamp Koningsweg Noord gebouwd in een L-vormige setting bestaande uit zes identieke bunkergebouwen van twee lagen en een kap. Deze bunkers werden gebruikt als legeringsgebouwen voor enkele honderden "Luftnachrichtenhelferinnen".

WEDEROPBOUW

Van 1950 tot 1989 zijn een aantal gebouwen gesloopt en zijn er nieuwe gebouwen ten noorden van KKN in het natuurgebied toegevoegd. Deze gebouwen werden gebruikt door de Radio-Radarschool (RRS). Een deel van de gebouwen uit deze periode zijn behoudenswaardig en van cultuurhistorische waarden.

De opvallendste uitbreidingen uit deze periode zijn de radartoren KKN 9 en de vrachtauto/bussengarage KKN 16.

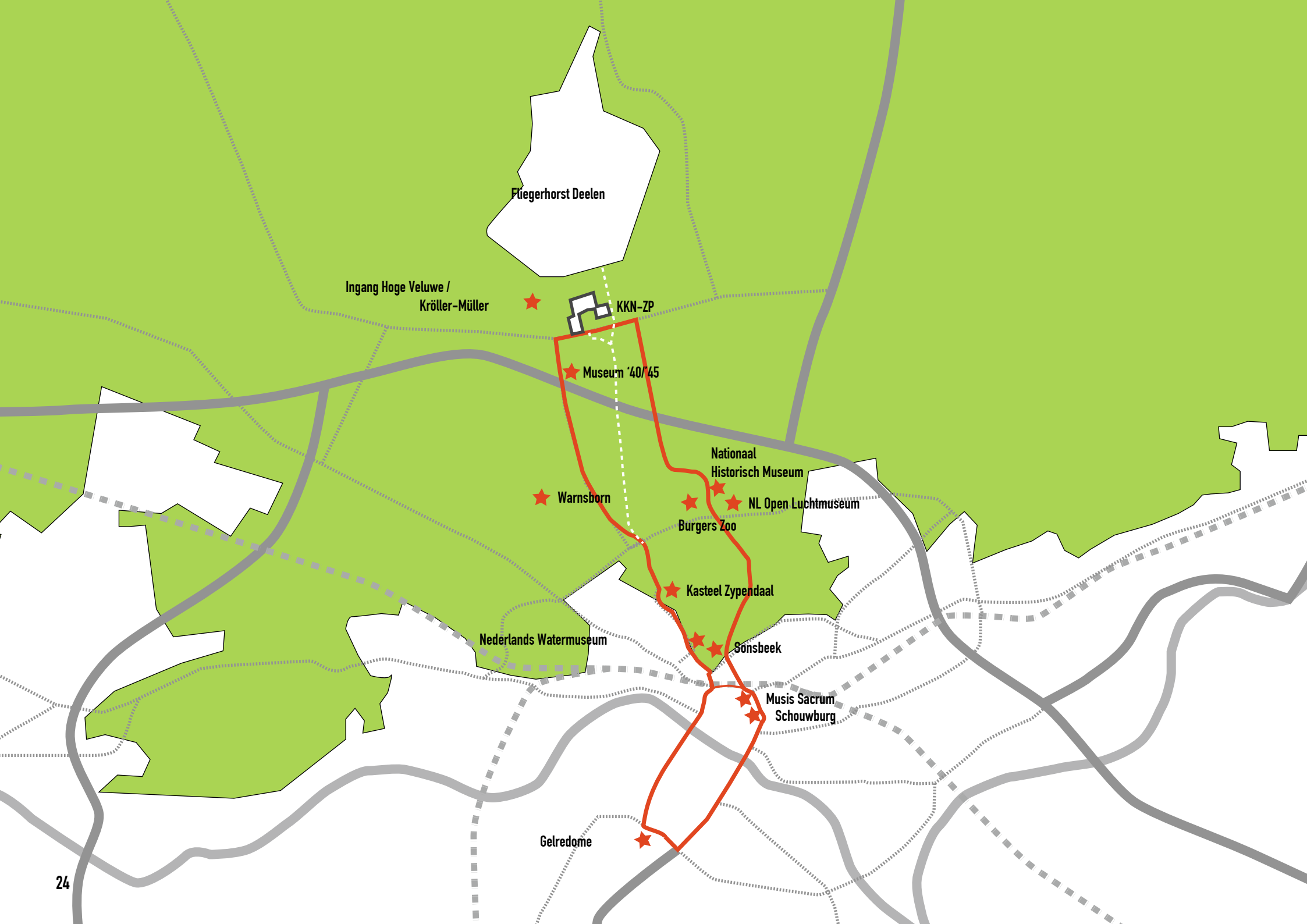
CONTEXT

AANSLUITING

Het vrijkomen van KKN-ZP aan de noordrand van Arnhem, die sterk aan de versnippering en ontoegankelijkheid van dit gebied hebben bijgedragen, is een kans de relatie van Arnhem met de Veluwe te herstellen.

Door de Oost-West verbindingen die het gebied doorkruisen is de Noord-Zuid relatie, tussen Arnhem en de Veluwe, niet optimaal. De Zypendaalseweg is een prachtige uitvalsweg van Arnhem, maar stuit op de Schelmseweg. Juist op dat punt ontbreekt een attractieve aansluiting voor langzaam verkeer tussen Arnhem en het noorden. Een vergeten laan, die dwars over de locatie loopt, kan de oplossing bieden: door deze in ere te herstellen en aan te sluiten op park Zypendaal ontstaat er een logische langzaamverkeerroute tussen Arnhem en de zuidelijke Veluwe. Via deze corridor kan de langzaamverkeerroute naar het noorden vanaf Sonsbeek en Zypendaal verlengd worden. Met een nieuwe tunnel onder de A12 door wordt de relatie met de Veluwe voor fietsers en wandelaars sterk verbeterd. Aan het eind van deze laan ligt strategisch de Zeven Provinciën. Samen met Kamp Koningsweg Noord liggen ze naast de ingang van Nationaal Park de Hoge Veluwe en het Kröller-Müller museum.

Door deze ontbrekende lijn toe te voegen wordt het wereldberoemde ensemble van natuur en cultuur verbonden met het unieke parkgebied van Sonsbeek en Zypendaal. Twee gelijksoortige gebieden, waar natuur, cultuur en kunst hand in hand gaan, worden aan elkaar gekoppeld tot een nog uniekere wig Arnhem in.

Fliegerhorst Deelen

Ingang Hoge Veluwe /
Kröller-Müller

KKN-ZP

Museum '40/'45

Warnsborn

Nationaal
Historisch Museum

NL Open Luchtmuseum

Burgers Zoo

Kasteel Zypendaal

Nederlands Watermuseum

Sonsbeek

Musis Sacrum
Schouwburg

Gelredome

CULTURELE CORRIDOR

Aan de noordrand van Arnhem, aan de Schelmseweg, liggen de nationaal bekende attracties van Arnhem: Burgers Zoo en het Openluchtmuseum. In de nabije toekomst wordt hier het Nationaal Historisch museum aan toegevoegd. Opgespannen tussen Nationaal Park de Hoge Veluwe en het Sonsbeekpark kan KKN-ZP werken als de sluitsteen van de 'culturele corridor'.

Door de Oost-West verbindingen is de Noord-Zuid relatie, tussen Arnhem en de Veluwe niet optimaal. De Zypendaalseweg is een prachtige uitvalsweg van Arnhem, maar stuit op de Schelmseweg. Op dat punt zou een attractieve aansluiting kunnen worden toegevoegd voor langzaam verkeer tussen Arnhem en de Veluwe.

Met het ontwikkelen van KKN-ZP als 'culturele enclave' ontstaat er dankzij deze culturele corridor een kans om van de 'achtertuin van Arnhem' de voortuin te maken, zodat Arnhem gewoon weer aan de Veluwe ligt.

Fliegerhorst Deelen

Halle B

Heiderijk

Vakantieoord Petersburg

Ingang Hoge Veluwe

Diogenes II

Restaurant Rijzenburg

Wildhoeve

Camping de Hoge Veluwe

Pannenkoekenhuis den Strooper

Stal Mansour

Dorpshuis Schaarsbergen

Museum '40-'45

Klein Heidekamp

OMGEVING

Zowel fysiek als visueel zal de aansluiting van het plangebied met de omgeving worden verbeterd. De zichtlijnen naar de hangar 'Halle B' en de Wildhoeve worden versterkt. Door bestaande hekken te verwijderen kunnen oorspronkelijke lanen worden hersteld. Hierdoor zal het plangebied als sluitsteen van de culturele corridor een verbinding maken met Arnhem, de Veluwe en de herinneringen aan Fliegerhorst Deelen zoals de bunker 'Diogenes II' en de hangar 'Halle B'.

STRATEGIE

UITSNIJDEN

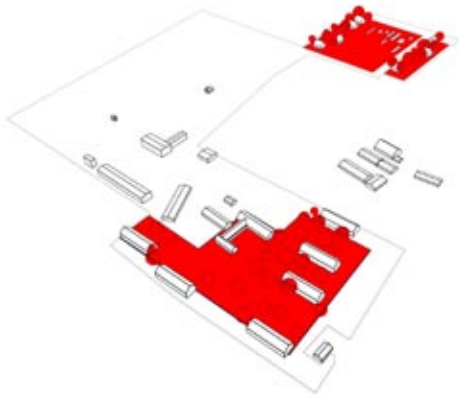
KKN-ZP kent inmiddels een lange historie, in verschillende periodes zijn hier lagen aan toegevoegd. Sommige lagen benoemen we nu als behoudenswaardig, andere lagen hebben voorgaande periodes vertroebeld of zelfs verwoest. De voorgestelde herontwikkeling van KKN-ZP kan een nieuwe zichtbare laag worden in deze geschiedenis. Door een eenduidige en consequente aanpak worden historische kwaliteiten versterkt en weer zichtbaar gemaakt. De strategie die wordt toegepast om dit te bereiken is die van het 'uitsnijden'. Eigenlijk een typisch Veluwe ingreep. Enclaves zoals Oud Reemst of Woeste Hoeve zijn op een zelfde manier als strakke gecultiveerde wereldjes uitgesneden in het stuivende en grillige landschap.

IDENTITEIT

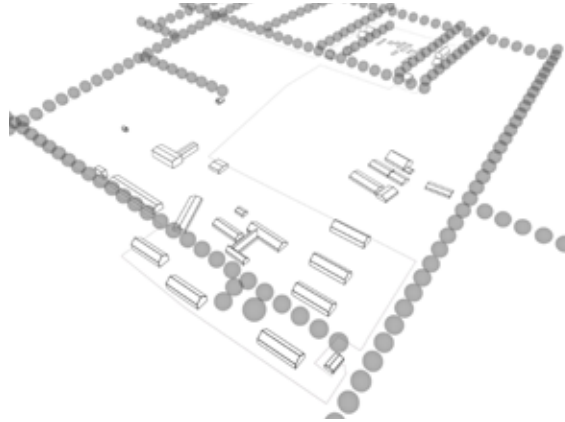
Om deze uitsnedes een eigen identiteit te geven die aansluit bij het verleden is gekozen voor beton. Een materiaal dat in zijn grove uitvoering bekend is als toepassing voor bunkers. Een verwijzing zou de bunker 'Diogenes II' verderop aan de Koningsweg kunnen zijn. Door het toepassen van toeslagstoffen en strakke mallen krijgt beton een hoogwaardige uitstraling.

SCHAALNIVEAUS

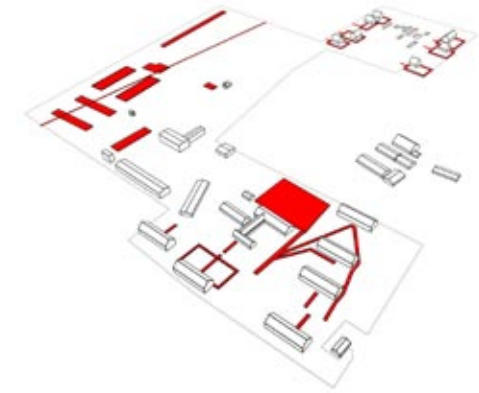
Deze strategie kan op alle schaalniveaus worden toegepast. Zo worden enclaves uit de natuur gesneden, worden niet behoudenswaardige elementen uit het ensemble gesneden en, indien van toepassing, de gebouwen die van oorsprong onderdeel van het ensemble waren in hun contour gereconstrueerd, volledig in beton. Uitsnedes uit het terrein worden begeleid door strakke betonnen randen. Nieuwe openingen die uit bestaande gebouwen worden gesneden, krijgen een betonnen kader.

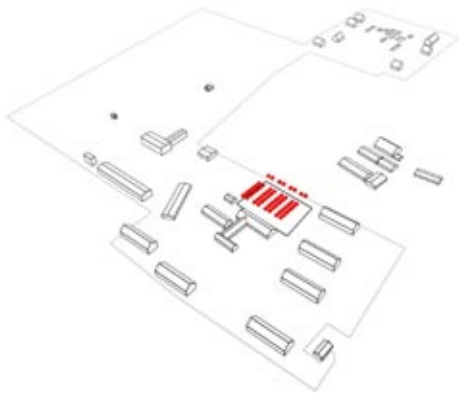
1. Opheffen van barrières, waardoor natuur over de locatie getrokken kan worden. De enclaves KKN en ZP worden in de natuur 'uitgesneden'.

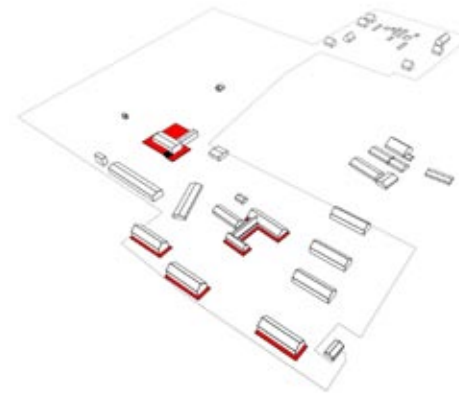
2. Herstellen oorspronkelijke bomenlanen.

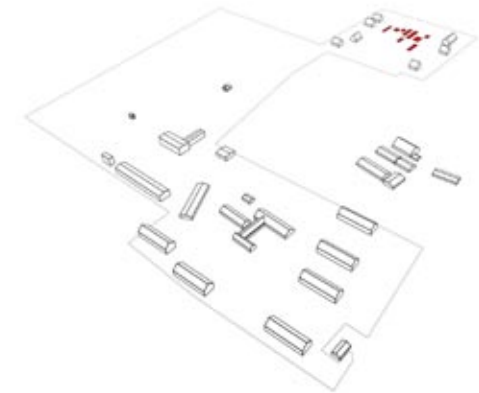
3. Reconstructie van paden en plekken in de buitenruimte.

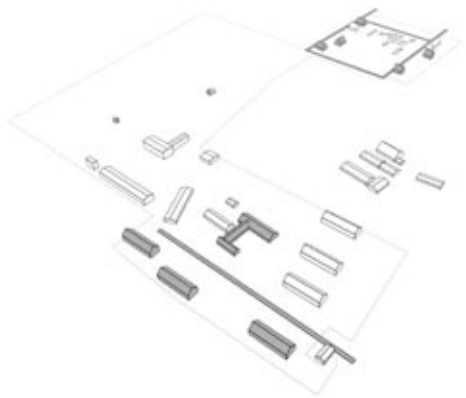
7. Toevoegen berkenbomen aan exercitieterein.

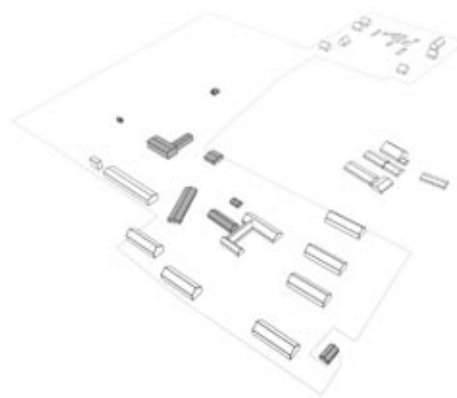
8. Toevoegen betonnen terrassen als overgang tussen privé en openbaar.

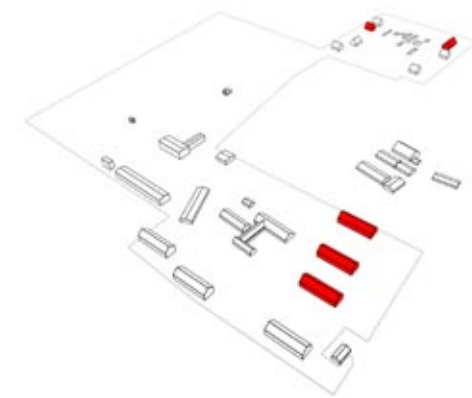
9. De open ruimte in Zeven Provinciën wordt in zijn natuurlijke reliëf hersteld en patio's worden toegevoegd in deze bloemenweide.

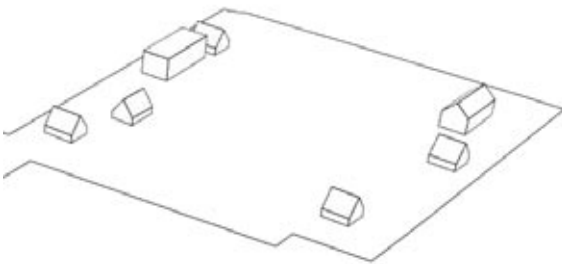
4. Restaureren gebouwen en paden die benoemd zijn als Rijksmonumenten.

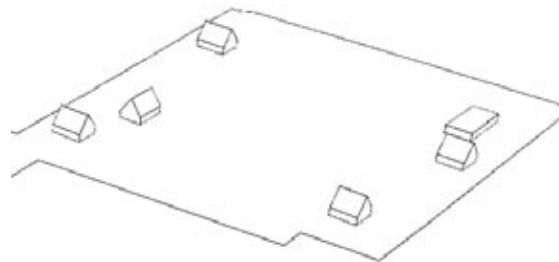
5. Opknappen van behoudenswaardige bebouwing uit de wederopbouwperiode.

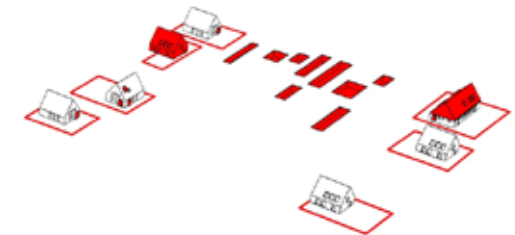
6. Contour reconstructie Rijksmonumenten die onderdeel van een ensemble zijn.

10. Bebouwing van niet cultuurhistorische waarden worden uitgesneden in het ensemble dat in WOII werd gebouwd.

11. Vijf landhuizen en een begane grond verdieping worden gerestaureerd.

12. De Rijksmonumenten die onderdeel waren van het ensemble worden in hun oorspronkelijke contour in beton gereconstrueerd. Tuinen en ramen worden 'uitgesneden' en begeleid door betonnen randen.

PROGRAMMA

KAMP KONINGSWEG NOORD

Kamp Koningsweg Noord wordt grotendeels ingevuld door Stichting Atelierbeheer Slak. Dit is een organisatie die woon- en werkruimten voor kunstenaars en culturele organisaties beheert en verhuurt in Gelderland. Er zijn ongeveer 900 kunstenaars die een atelier of atelierwoning van Slak huren. Daarnaast zijn er vele creatieve bedrijven, theatergroepen, festivalorganisaties, galeries e.d. die door Slak worden gehuisvest. Slak verzorgt zodoende een groot gedeelte van de huisvesting van de creatieve en culturele sector in de provincie Gelderland. Circa de helft van de kunstenaars die door Slak worden gehuisvest woont in de gemeente Arnhem. Door het veelal ontbreken van de permanente woon/werk- en atelier locaties, is het merendeel van de doelgroep gehuisvest op tijdelijke beschikbare locaties. De gemeenteraad van Arnhem heeft onlangs besloten dat er snel permanente ruimte voor kunstenaars moet worden ontwikkeld.

De woningen op KKN zullen onder beheer komen van Slak, een deel van deze woningen voorziet in atelierruimte. Verder kunnen bewoners of kunstenaars uit de omgeving van Arnhem in Het Scharnier atelierruimte huren bij Slak.

HET SCHARNIER

Het Scharnier is de creatieve kern van de locatie. Het Landakt gebouw KKN 16 speelt hier een belangrijke rol. Het hoofdgebouw KKN 21 voorziet in een congresruimte die multifunctioneel inzetbaar is. Het restaurant kan zich als ontmoetingsplek voor de bewoners ontwikkelen, maar zal ook een trekker zijn voor mensen die een dag of langer naar de Veluwe gaan. Tijdelijk verblijven is ook mogelijk in het Scharnier, diverse onderkomens bieden hiervoor de mogelijkheid.

ZEVEN PROVINCIEËN

Zeven Provinciën biedt wonen op een landgoed in één van de zeven gerestaureerde of gereconstrueerde landhuizen. Dit landgoed kenmerkt zich door een weids bloemrijk grasland, waar de mogelijkheid is ondergrondse patio's toe te voegen.

PROGRAMMA

KAMP KONINGSWEG NOORD

gebouw	invulling	BVO
KKN 1	bedrijfsverzamelgebouw / flexibel	1317 m ²
KKN 2	bedrijfsverzamelgebouw / flexibel	1317 m ²
KKN 3	bedrijfsverzamelgebouw / flexibel	1317 m ²
KKN 4	8 woningen SLAK	1135 m ²
KKN 5	8 woningen SLAK	1135 m ²
KKN 6	8 woningen SLAK	1135 m ²
KKN 7A	11 woningen SLAK	976 m ²
KKN 19	kantoor	112 m ²

HET SCHARNIER

gebouw	invulling	BVO
KKN 7B	atelierruimte SLAK	358 m ²
KKN 8	atelierruimte SLAK	75 m ²
KKN 9	3 x 'tijdelijk verblijven'	200 m ²
KKN 12	'tijdelijk verblijven'	76 m ²
KKN 14	kantoor (Bijsterveld en Daamen)	625 m ²
KKN 16	kantoor/bedrijven (Landakt)	237 m ²
KKN 21	congresruimte	389 m ²
	restaurant	568 m ²
	receptie	79 m ²
KKN 26:	8 x 'tijdelijk verblijven'	1104 m ²
KKN F	'tijdelijk verblijven'	29 m ²

ZEVEN PROVINCIE

gebouw	invulling	BVO
ZP 1	landhuis	271 m ²
ZP 2	landhuis	271 m ²
ZP 3	landhuis	271 m ²
ZP 4	landhuis	271 m ²
ZP 5	landhuis	234 m ²
ZP 6	landhuis	234 m ²
ZP 7	landhuis (2 in 1)	288 m ² + 259 m ²
PATIWONINGEN	mogelijkheid voor 7 patiowoningen	1275 m ²

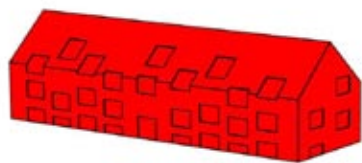
HET SCHARNIER

ZEVEN PROVINCIEËN

KAMP KONINGSWEG NOORD

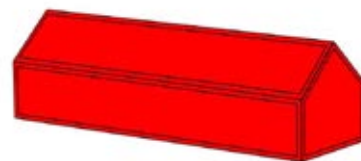
PLANKAART

Kamp Koningsweg Noord, Het Scharnier
en Zeven Provinciën.

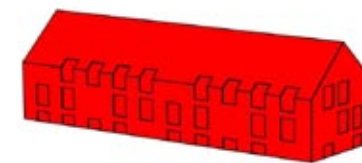

KAMP KONINGSWEG NOORD

KKN 1

KKN 2

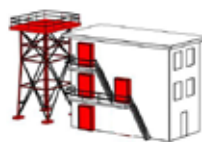
KKN 3

KKN 7B

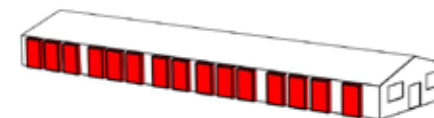
KKN 8

KKN 9

KKN 12

KKN 14

HET SCHARNIER

ZP 1,3,4

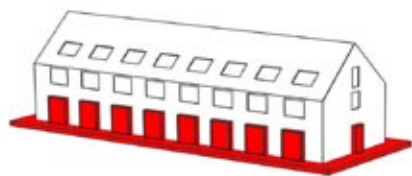

ZP 2

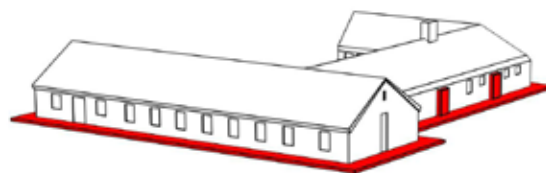

ZP 5,6

ZEVEN PROVINCIEËN

KKN 4,5,6

KKN 7A

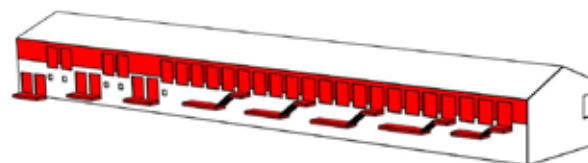
KKN 19

KKN 16

KKN 21

KKN 26

KKN F

ZP 7

PATIOWONINGEN

DE COLLECTIE

KAMP KONINGSWEG NOORD

CAMPUS

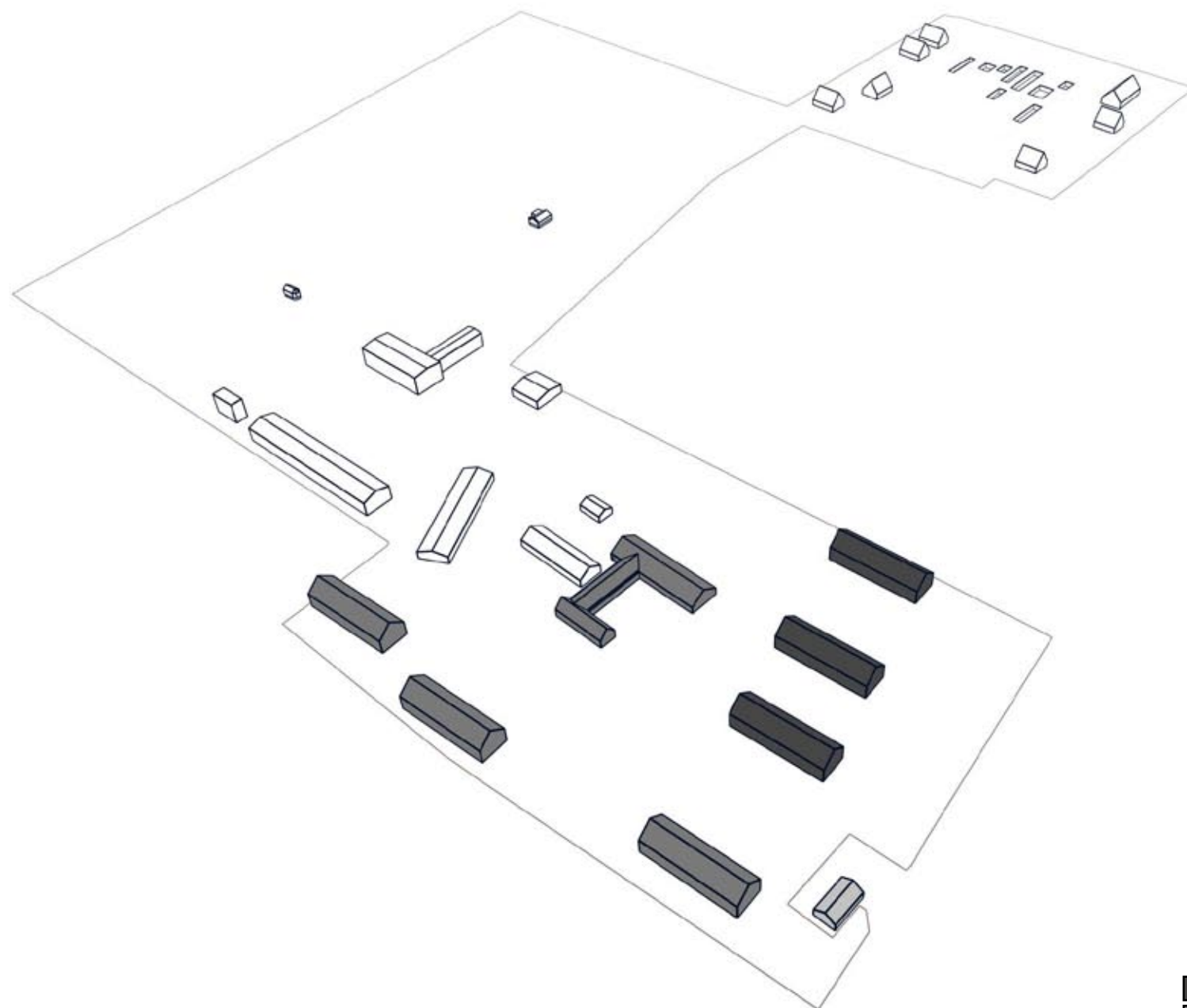
Het terrein Kamp Koningsweg Noord is vormgegeven als een campus. Een strak tapijt van gras waarop gebouwen en bomen verspreid staan. In de Tweede Wereldoorlog was een L-vormig deel van dit terrein bos, waarin de gebouwen KKN 1-6 werden opgenomen. De bomen bleven grotendeels staan, daaronder werd gras gezaaid en werden er paden aangelegd. De bebouwing werd gevoegd tussen een aantal lanen die in dit bosperceel stonden. Gebouw KKN 7 was een opvallende uitzondering, deze werd namelijk in het open veld gesitueerd, waarmee de camouflagetechniek achterwege werd gelaten, letterlijk en dus ook figuurlijk opvallend.

APPÈLPLAATS

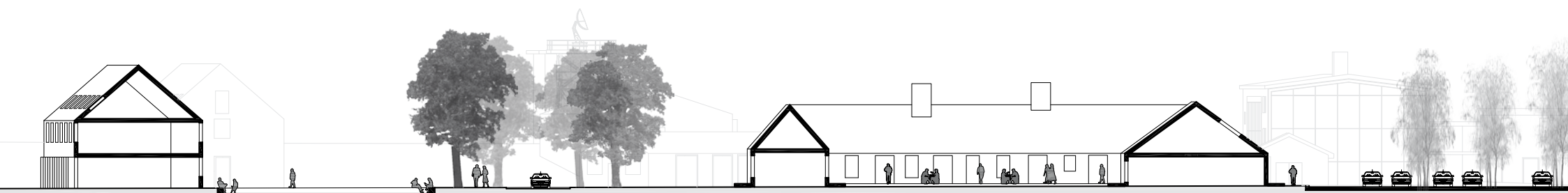
In het ontwerp wordt de enclave KKN eruit gelicht door weer een strak tapijt van gazon onder de bomen en gebouwen te schuiven, in L-vorm. Lanen worden gerestaureerd, net als de klinkerweg en paden. De oorspronkelijke betonnen paadjes worden in beton teruggebracht. De verdwenen appèlplaats wordt eigentijds in de campus gereconstrueerd. Een betonnen rand begrenst dit iets verdiepte grasvlak en dient zodoende als enorme bank om deze centrale ruimte.

RANDEN

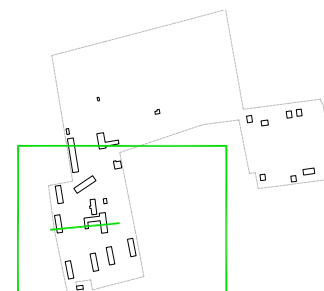
Verder blijft het maaiveld aaneengesloten niet opgedeeld grasvlak. Bestaande lanen en paden worden gerestaureerd. De rand van de campus is een betonpad die de grens vormt tussen vlak gazon en grillig bos. De strakke campus lijkt hierdoor uit het grillige natuurlijke gebied gesneden te zijn. Het onderscheidt zich hiermee als historische eenheid van zijn omgeving, waar reliëf, heide, bos en grillige paden de basis zijn. De gebouwen worden voorzien van een betonnen 'sokkel' die de toegankelijkheid rondom mogelijk maakt en tevens fungeert als stoepje. Er zijn geen tuinen, het landschap zelf is de tuin.

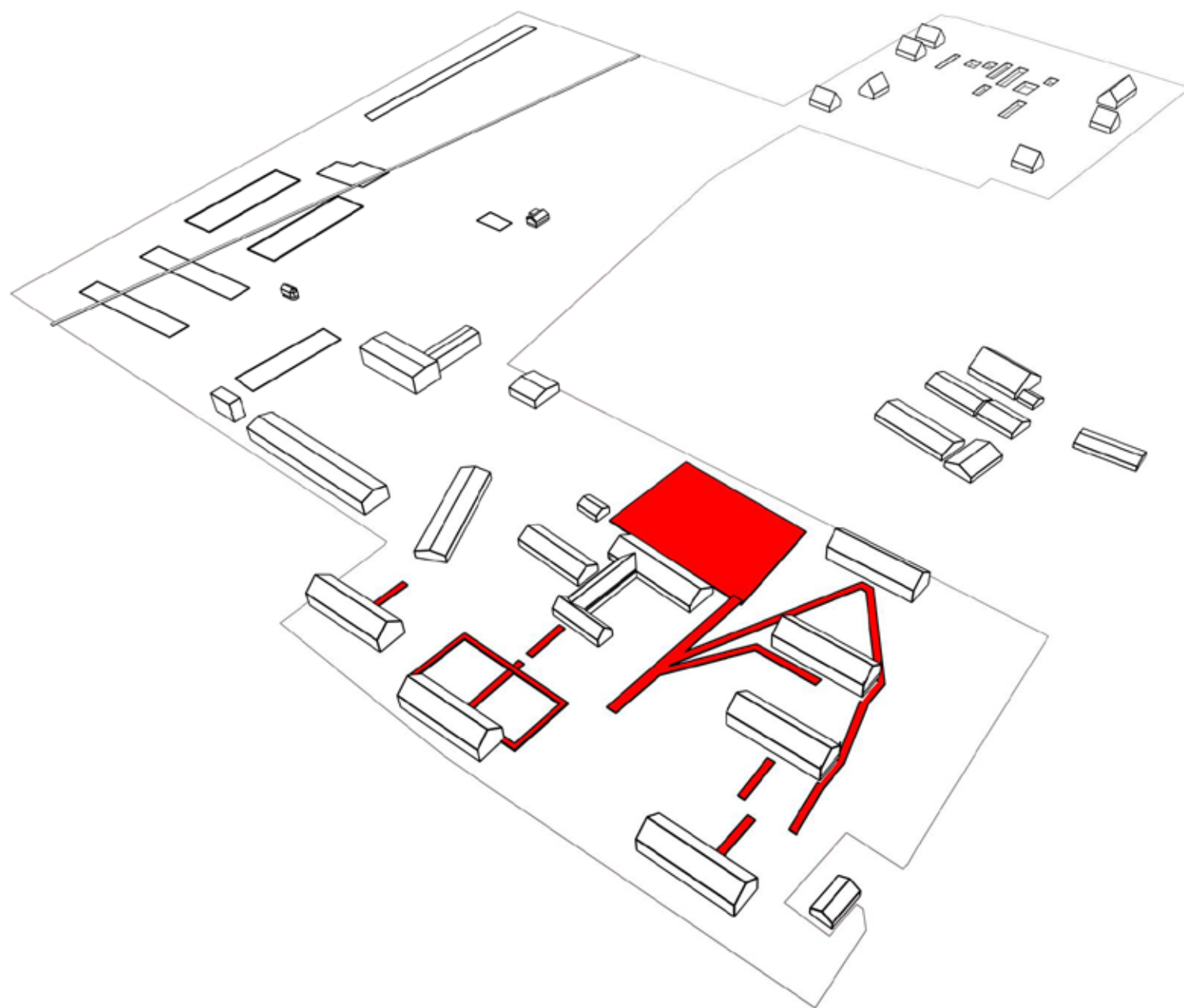

- Bedrijfsverzamelgebouwen (KKN 1,2,3)
- Woningen (KKN 4,5,6,7A)
- Kantoor (KKN 19)

DOORSNEDE KKN
Schaal 1:500

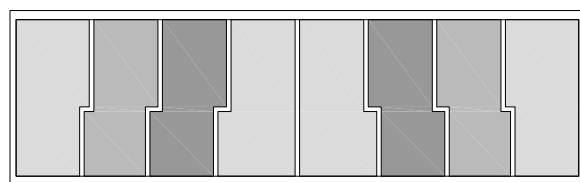
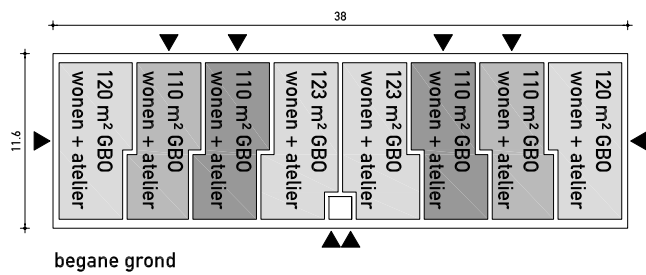

RECONSTRUCTIE

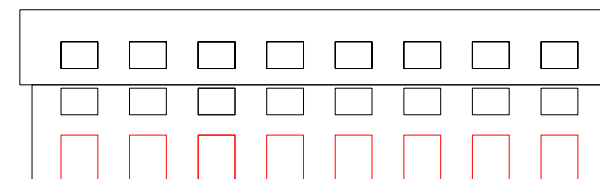
Delen van de buitenruimte die onderdeel zijn van het rijksmonumentale ensemble worden gereconstrueerd, zoals paden, de bomenweide, het excercitieterrein en de appelplaats.

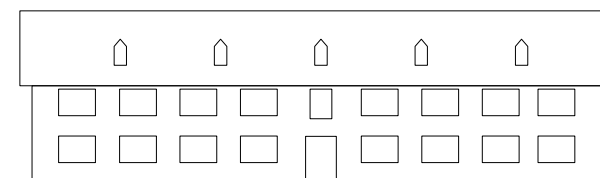
1e verdieping

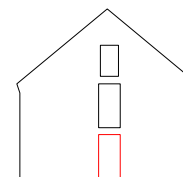
zolder

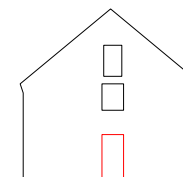
westgevel

oostgevel

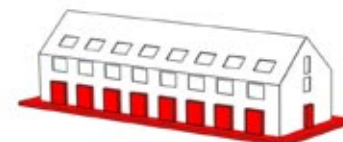

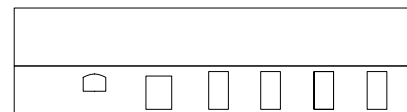
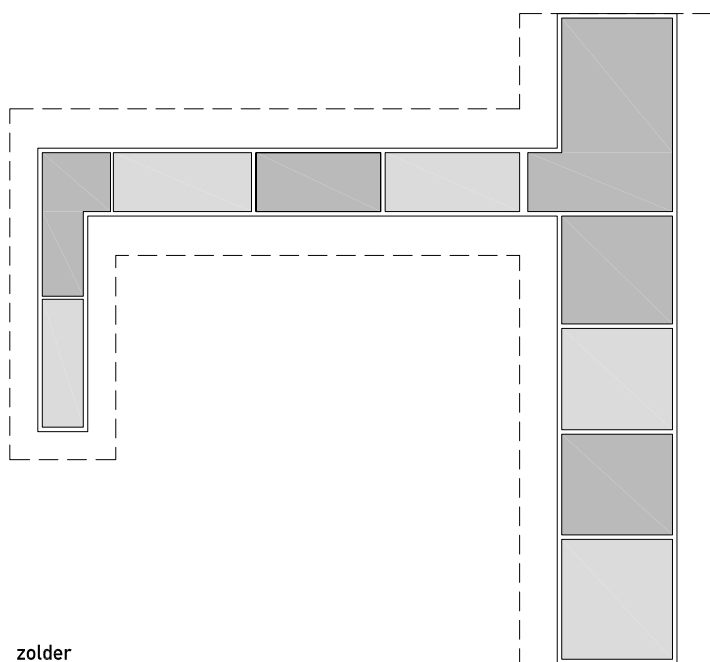
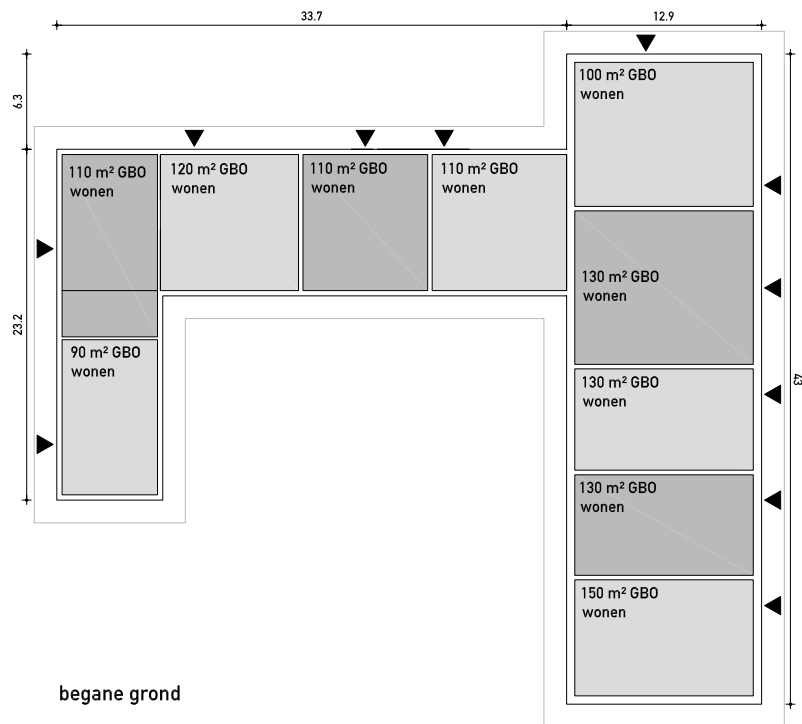
noordgevel

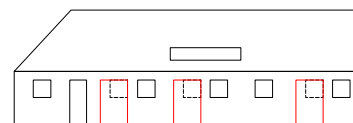
zuidgevel

WONEN KKN 4, KKN 5 EN KKN 6
3 x 1135 m² BV0

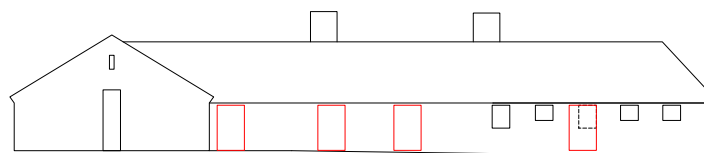

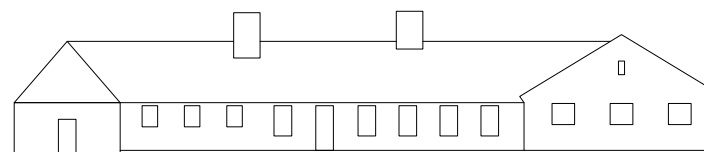
westgevel binnenterrein

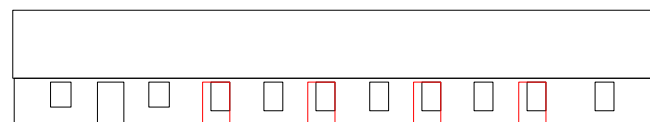
westgevel

noordgevel

zuidgevel binnenterrein

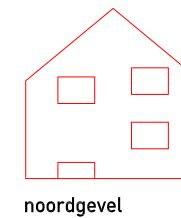
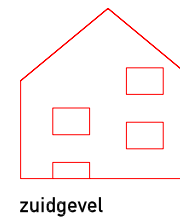
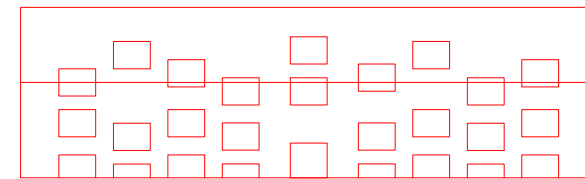
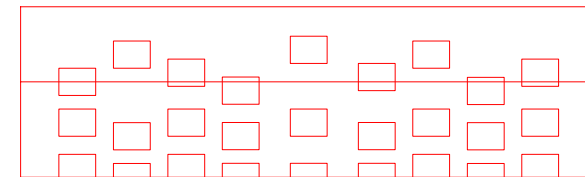
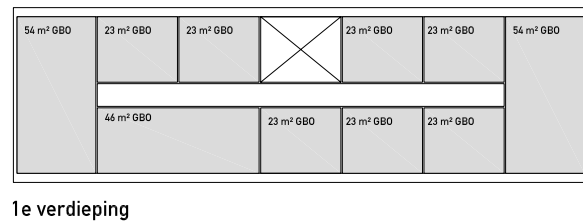
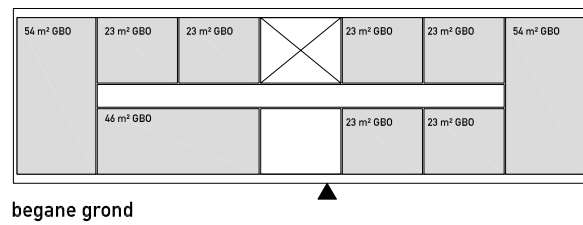
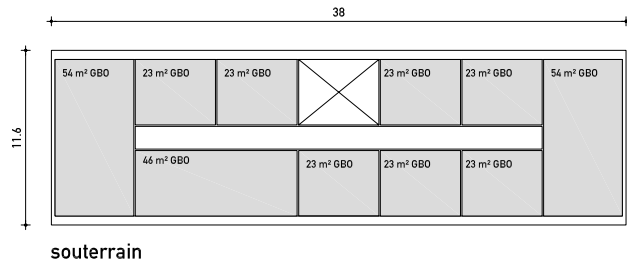

oostgevel

WONEN KKN 7A
976 m² BVO

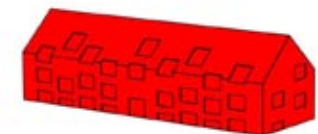

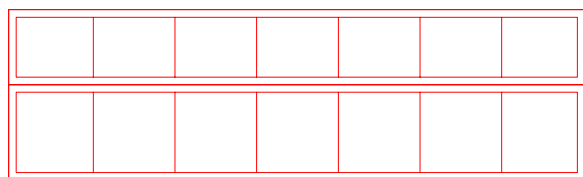
WERKEN KKN 1

1317 m² BV0

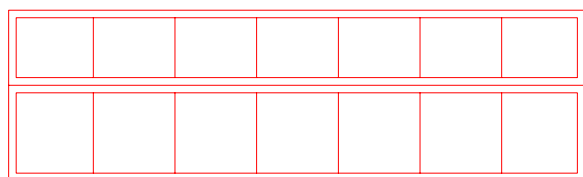
KKN 1, 2 en 3 maken van oorsprong deel uit van een ensemble met KKN 4, 5 en 6, maar zijn in de wederopbouw gesloopt. De drie gebouwen aan de Koningsweg worden in hun contour in beton gereconstrueerd.

Door ze 1,5 m verdiept aan te leggen ontstaan er drie bruikbare verdiepingen per gebouw.

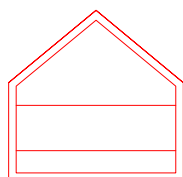

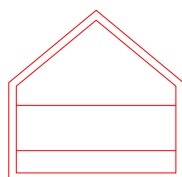
oostgevel

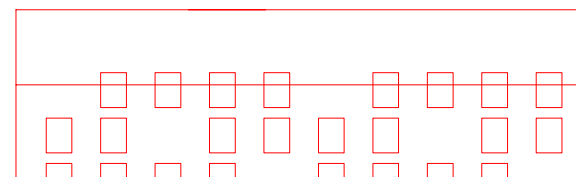
westgevel

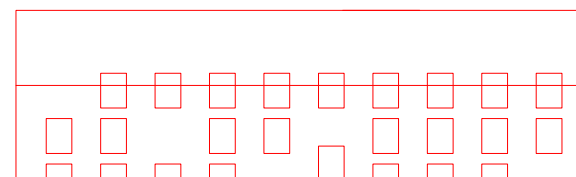
zuidgevel

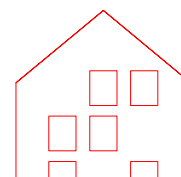
noordgevel

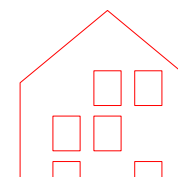
oostgevel

westgevel

zuidgevel

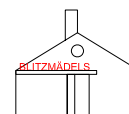
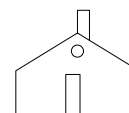
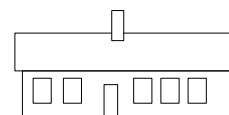
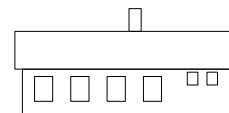
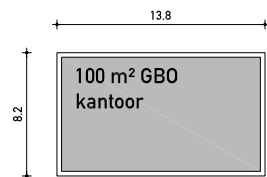
noordgevel

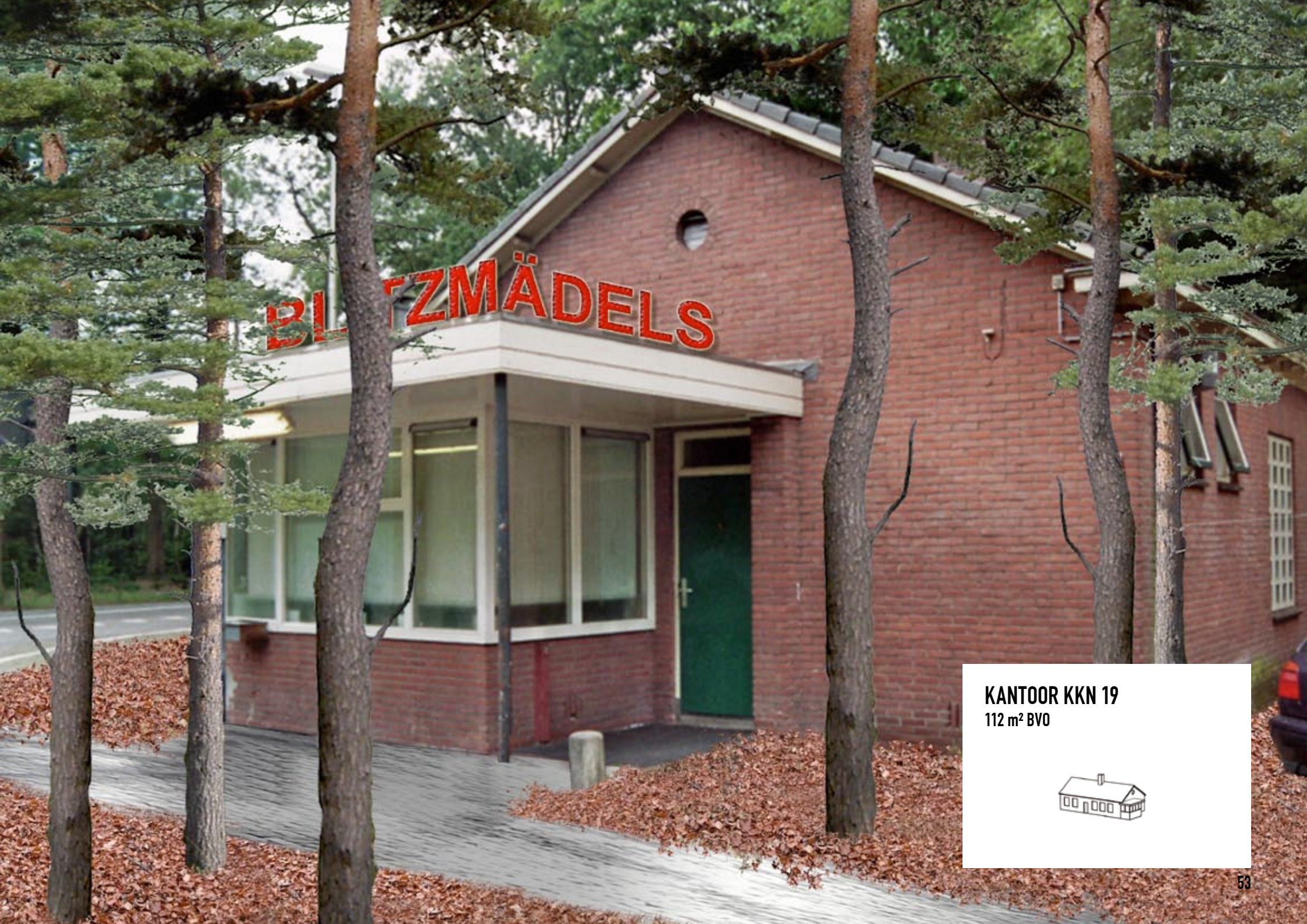

WERKEN KKN 2 EN KKN 3

2 x 1317 m² BV0

BLITZMÄDELS

KANTOOR KKN 19
112 m² BVO

HET SCHARNIER

HERSTEL VAN DE VELUWE

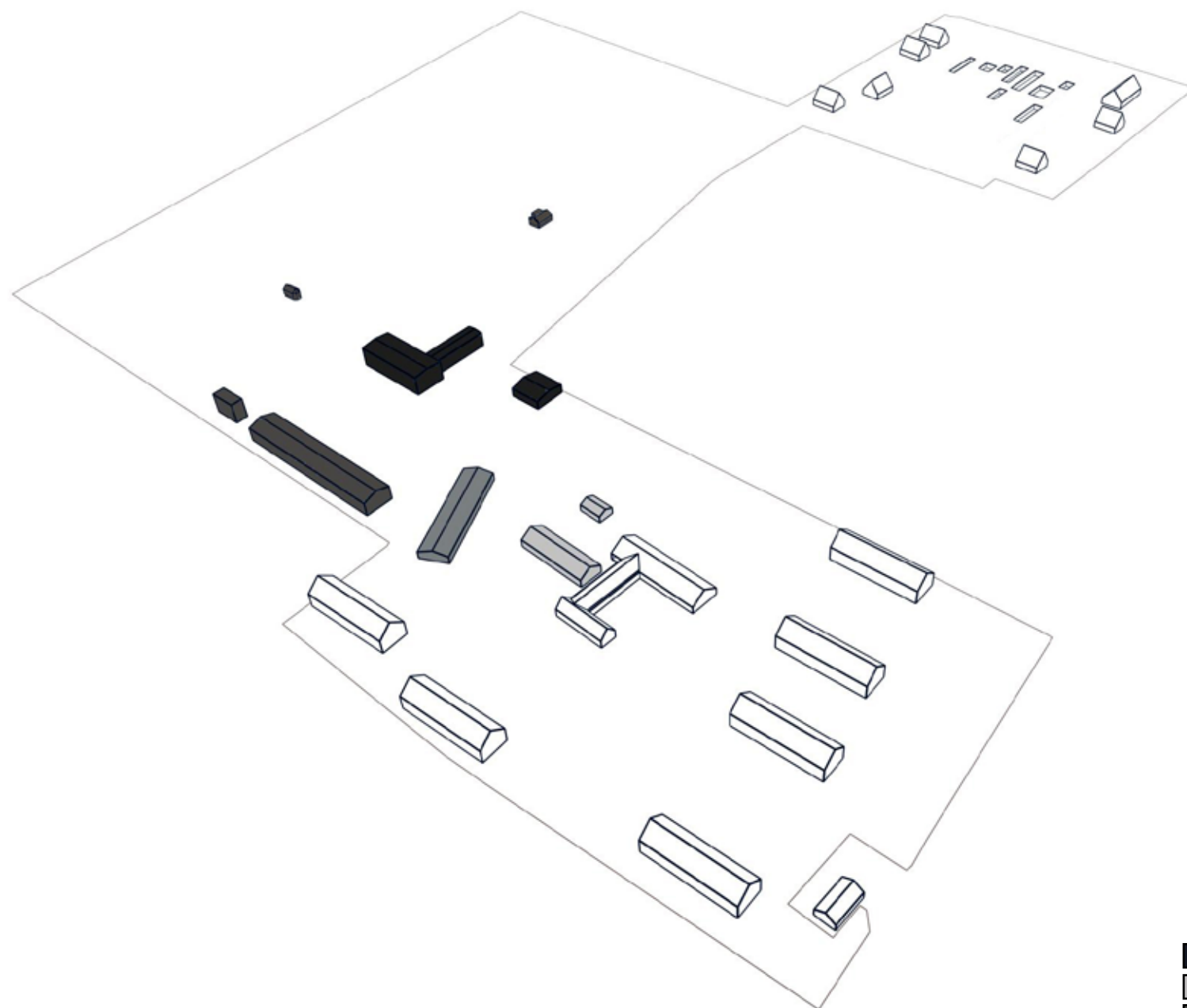
Door het voortzetten van het bos en de heide zijn de vernieuwde gebouwen van Het Scharnier uitgesneden in de natuur. Ze staan er midden in: zonder tuintjes, pleintjes of hekken, midden in de hei, op een sokkel van beton. Het landschap wordt helemaal doorgetrokken, wegen en paden zijn zoals velen op de Veluwe van grind. Ook ten noorden van de te handhaven bebouwing in Het Scharnier wordt de Veluwe hersteld. Bestaande lanen en houtwallen worden gehandhaafd maar verder wordt in principe alles verwijderd en krijgt het bos de kans zich uit te breiden.

VERSCHOLEN TUINEN

Toch liggen ook in dit deel van het gebied enclaves, uitsneden in het landschap, en wel van natuur in natuur: De naoorlogse bebouwing in het gebied die verwijderd wordt laat in het bos een footprint achter, strakke vlakken gevuld met afwijkende plantensoorten. Zo zou de bedreigde steenanjer, waarvan er in het gebied een exemplaar gevonden is, een heel vlak kunnen vullen, als verscholen tuin in het bos.

LANDAKT

KKN 16 wordt ingevuld door Landakt, een organisatie die projecten met als uitgangspunt de beleving van het (hedendaagse) landschap centraal heeft staan. Landakt organiseert lezingen, workshops, summerschools, symposia en tentoonstellingen. Het terrein van KKN-ZP zou een tentoonstelling kunnen herbergen van tijdelijke beeldende kunst in relatie tot de omgeving. Direct na overdracht van de locatie kan er gestart worden met het organiseren van dergelijke activiteiten.

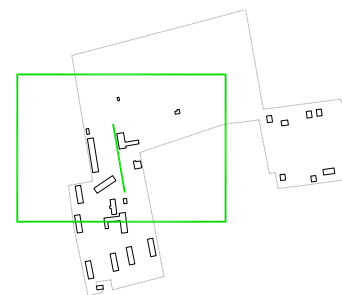

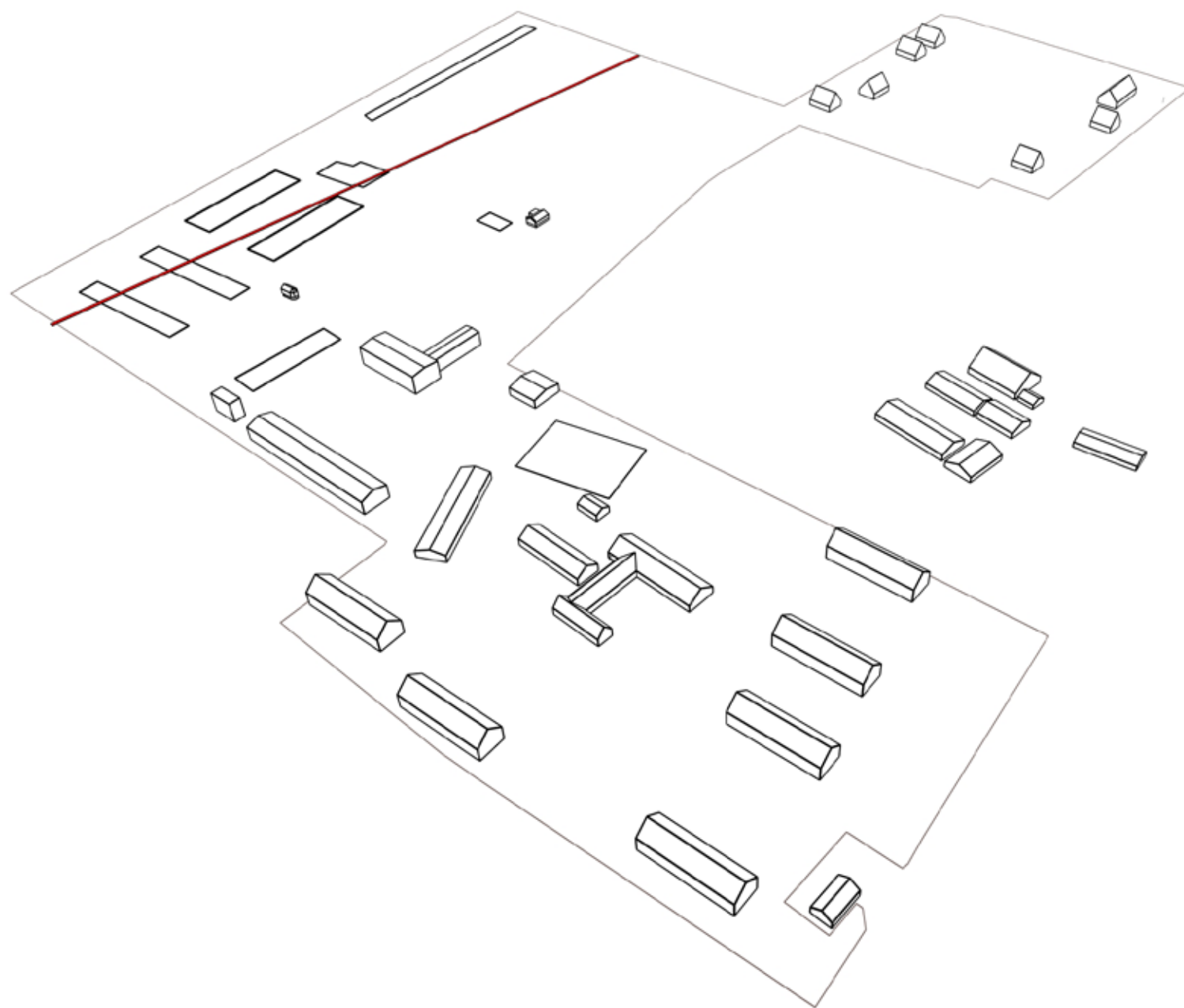
- Publieke functies (KKN 16,21)
- Ateliers (KKN 8,12)
- Tijdelijk verblijven (KKN 9,26,F)
- Kantoor (KKN 14)

DOORSNED E HET SCHARNIER

Schaal 1:500

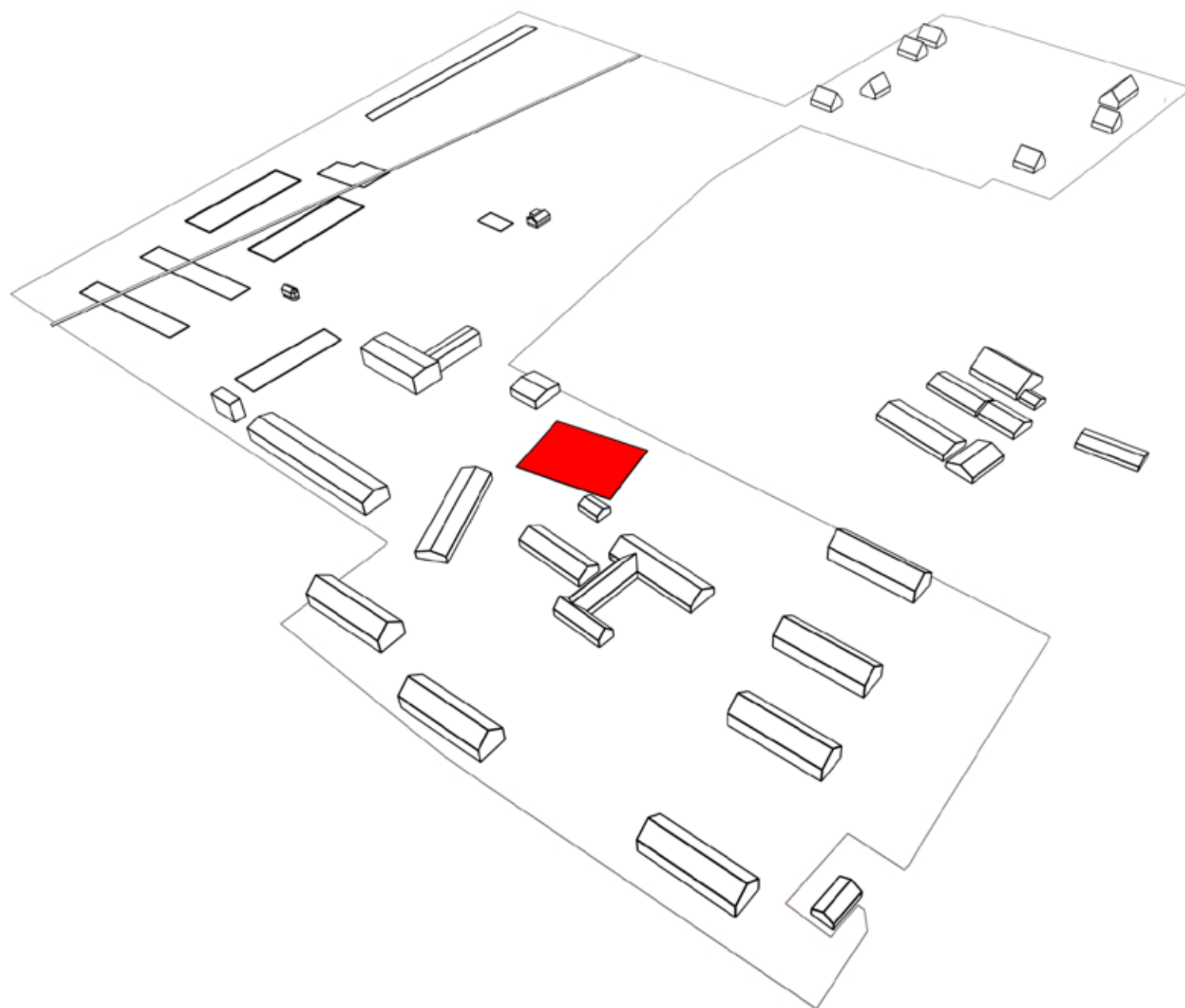

OUDE KONINGSWEG

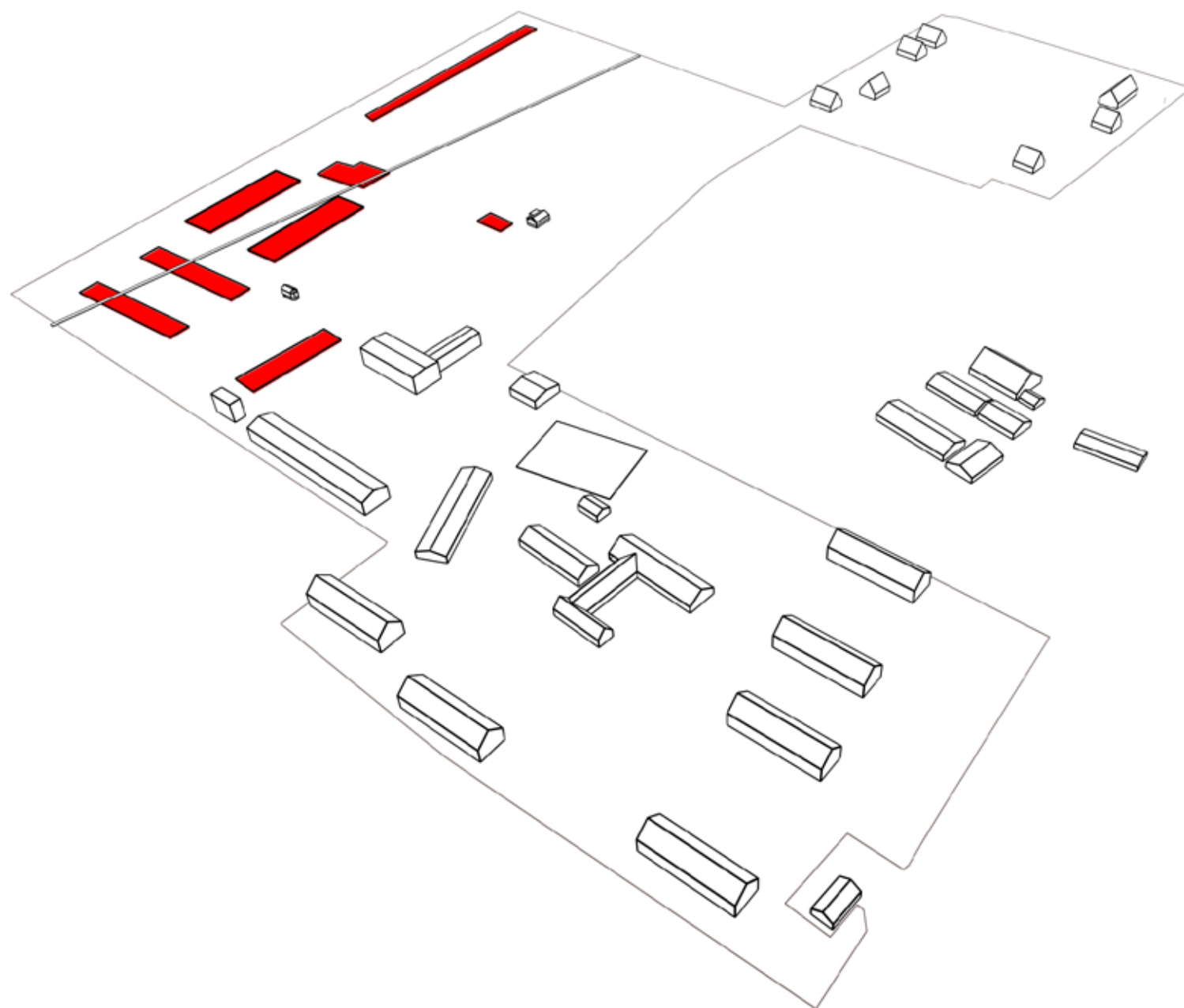
De Oude Koningsweg die van oorsprong over de locatie loopt, wordt hersteld en kan in de culturele enclave dienen als 'kunstloper'.

PARKEERVELDJE

Parkeren gebeurt in eerste instantie op het excercitieterrein achter het gebouw KKN 7. Zodra hier geen plek meer is kan geparkeerd worden in Het Scharnier. Dit 'overloopveldje' is van grind en is onderdeel van de heide.

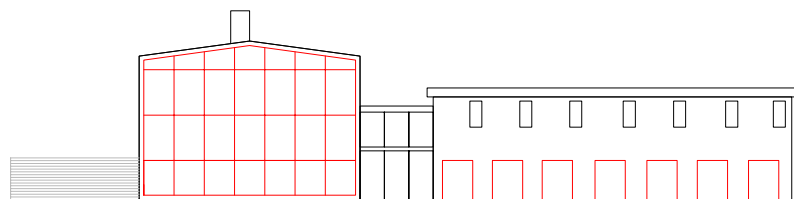

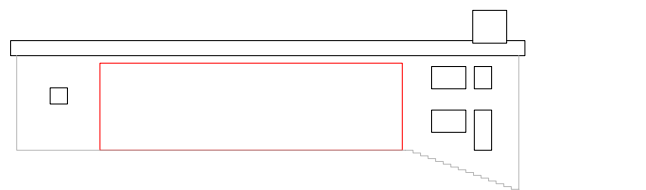
KUNSTTUINEN

Ook 'kunsttuinen' of 'ommuurde tuinen' kunnen onderdeel van de 'verscholen tuinen' worden. Delen van bestaande bebouwing zou overwoekerd kunnen raken, waardoor ze opgenomen worden in de natuur. Door afwijkende materialen en mogelijk microklimaat zouden deze bijzondere planten- en diersoorten kunnen herbergen.

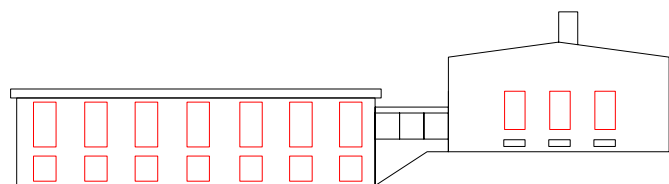
Het huidige plan gaat niet uit van deze ingrepen, maar zou er zeker mee verrijkt kunnen worden.

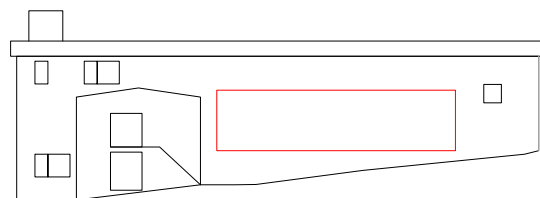
zuidgevel

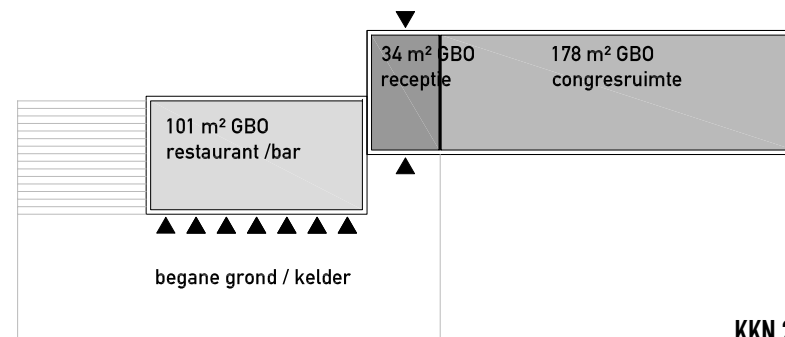
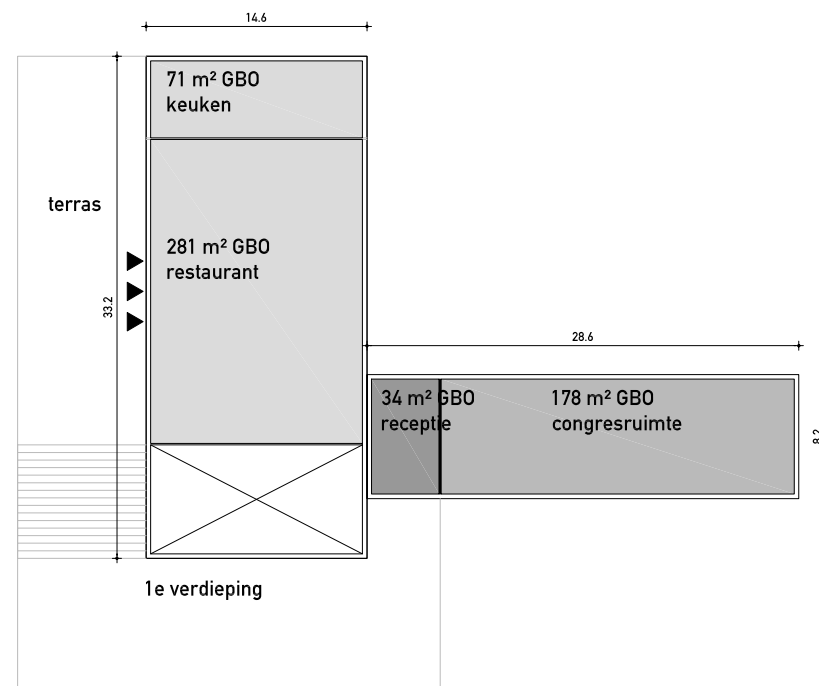
westgevel

noordgevel

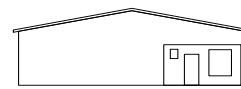
oostgevel

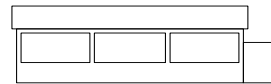

HOOFDGEBOUW KKN 21
HOOFDGEBOUW CULTURELE ENCLAVE
79 m² BVO receptie
568 m² BVO restaurant
389 m² BVO congresruimte

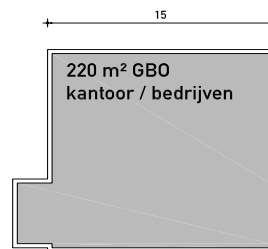
noordgevel

oostgevel

westgevel

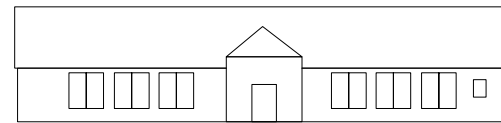
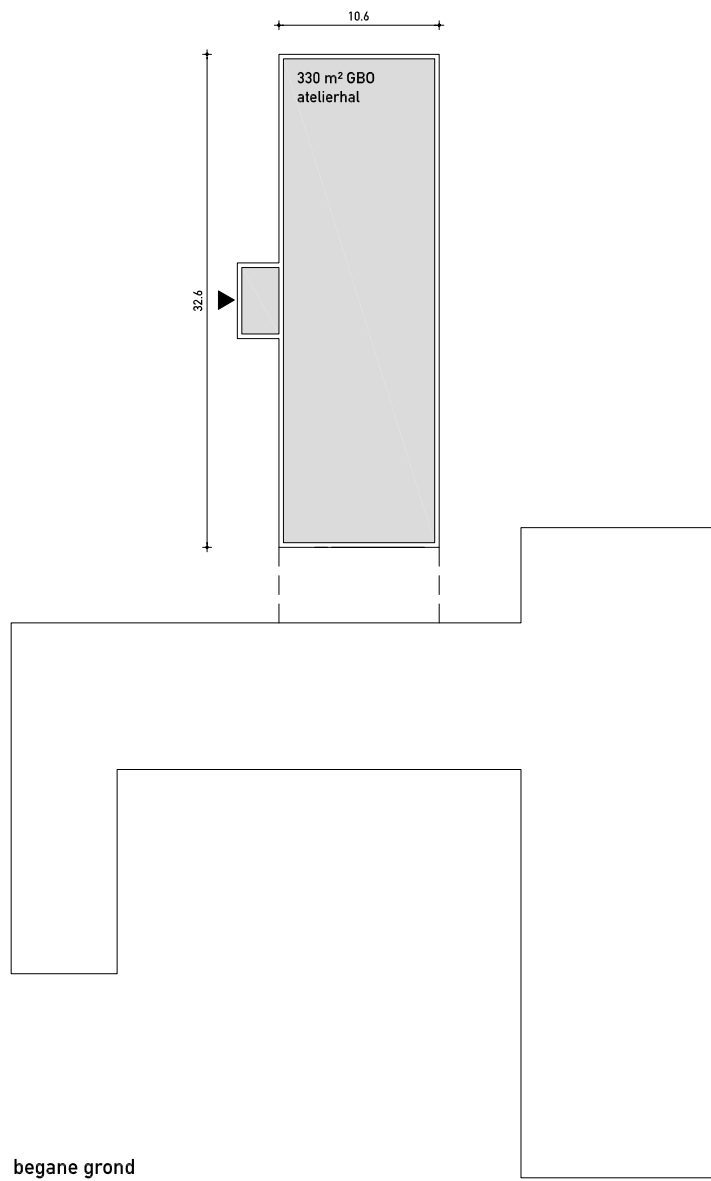

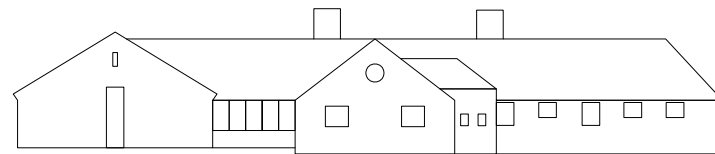
GEBOUW LANDAKT KKN 16

237 m² BVO kantoor/bedrijven

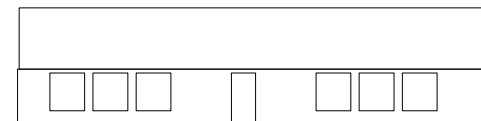

westgevel

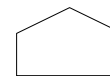
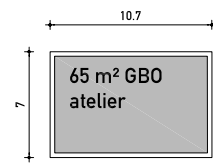
noordgevel

oostgevel

ATELIER KKN 7B
358 m² BVO

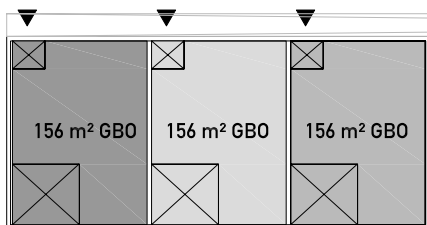

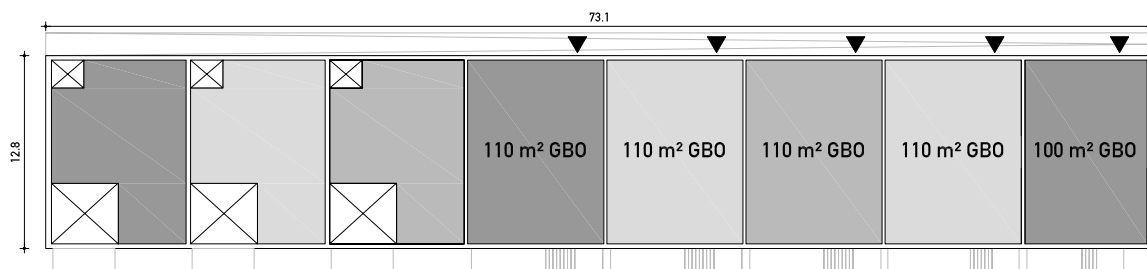
RADIOENRA DARSCHOOL

ATELIER KKN 8
75 m² BVO

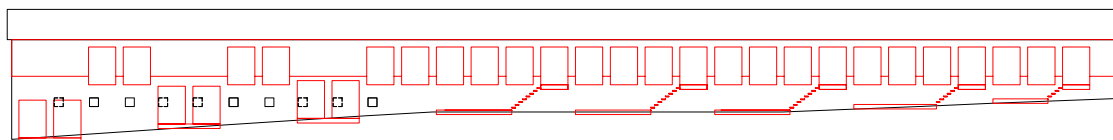

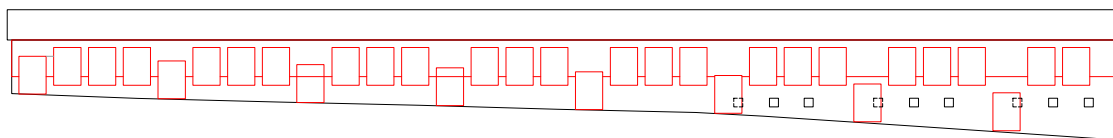
souterrain

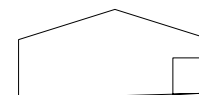
begane grond

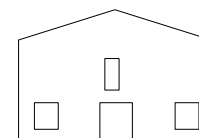
oostgevel

westgevel

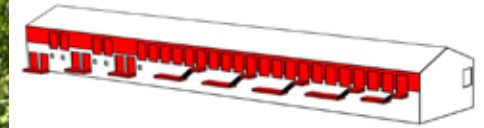

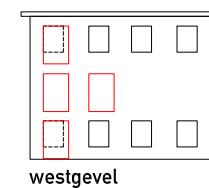
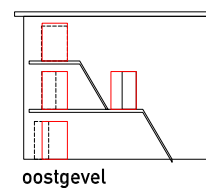
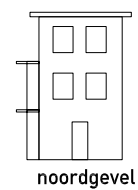
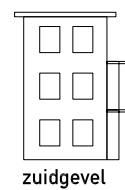
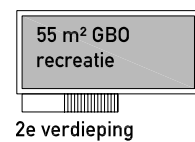
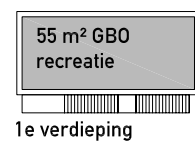
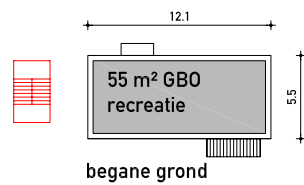
noordgevel

zuidgevel

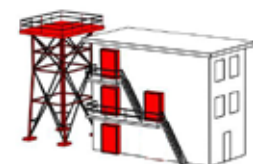
TIJDELIJK VERBLIJVEN KKN 26
1104 m² BVO

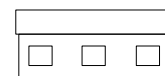
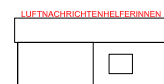
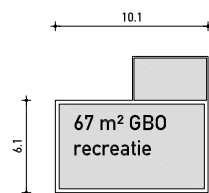

TIJDELIJK VERBLIJVEN KKN 9
RADARTOREN
200 m² BVO

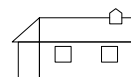
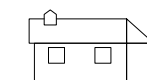
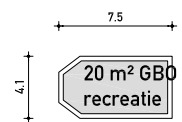

LUSTNACHRICHTENHELPER NEN

12

TIJDELIJK VERBLIJVEN KKN 12
76 m² BVO

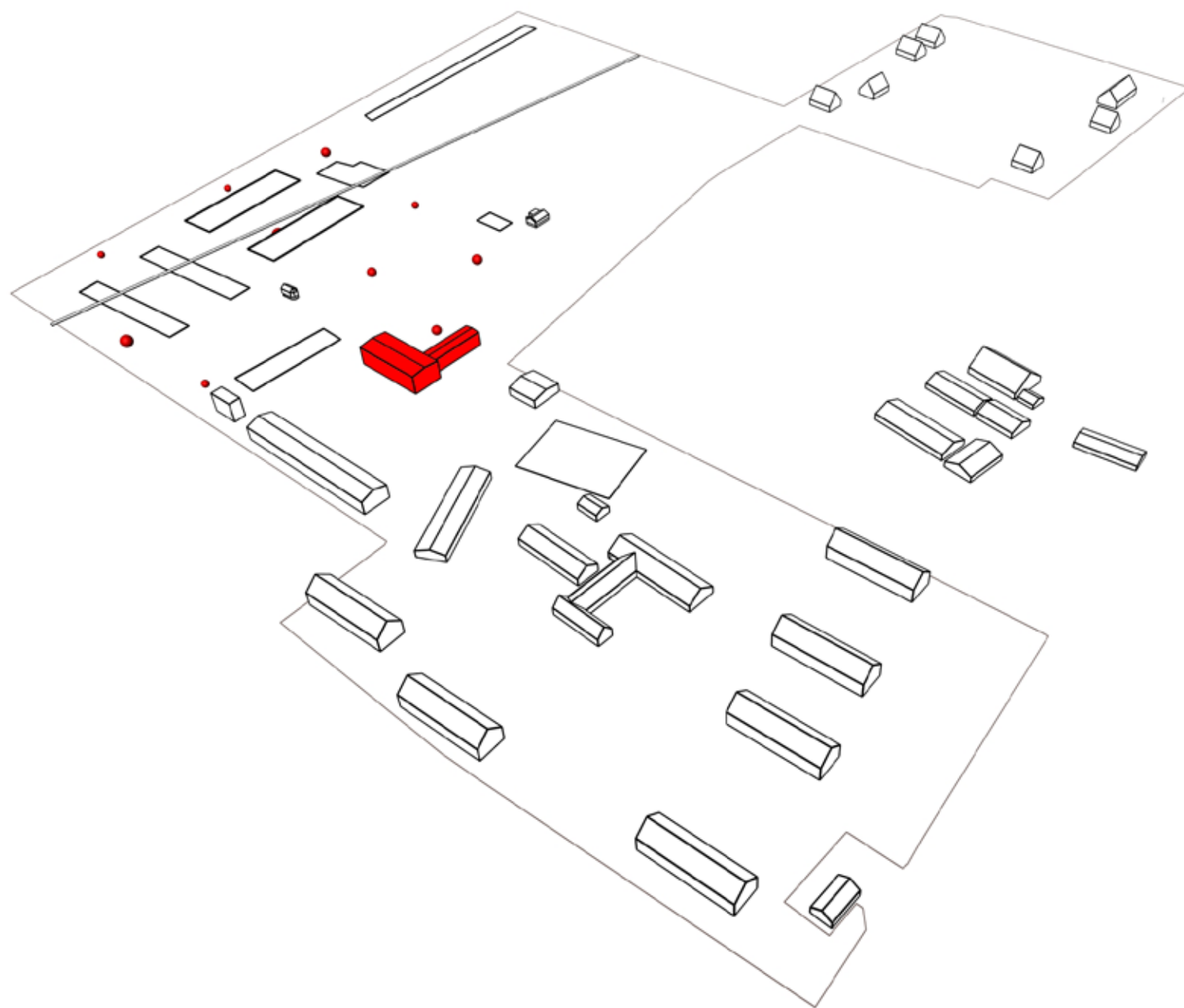

FLIEGERHORSTDEELEN

TIJDELIJK VERBLIJVEN KKN F
29 m² BVO

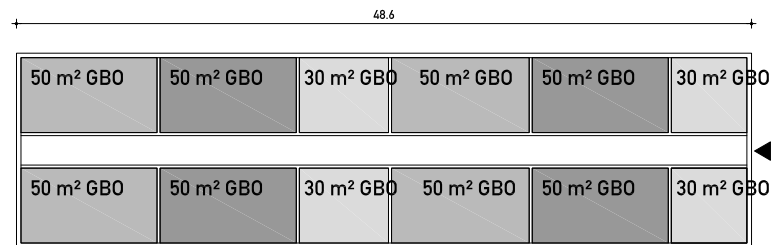

TIJDELIJK(E) VERBLIJVEN

Op de culturele enclave kun je ook op ludieke wijze verblijven in één van de tien kleine onderkomens die te gast zijn in het natuurgebied, zoals hangwoningen en boomhutten.

Sanitair en receptie bevinden zich in het hoofdgebouw (KKN 21).

begane grond

noordgevel

zuidgevel

westgevel

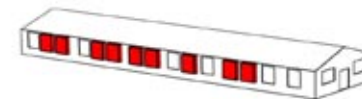

oostgevel

KANTOOR KKN 14

625 m² BVO

Het opleidingscentrum Bijsterveld en Daamen zal het beheer en het onderhoud van het terrein op zich nemen.

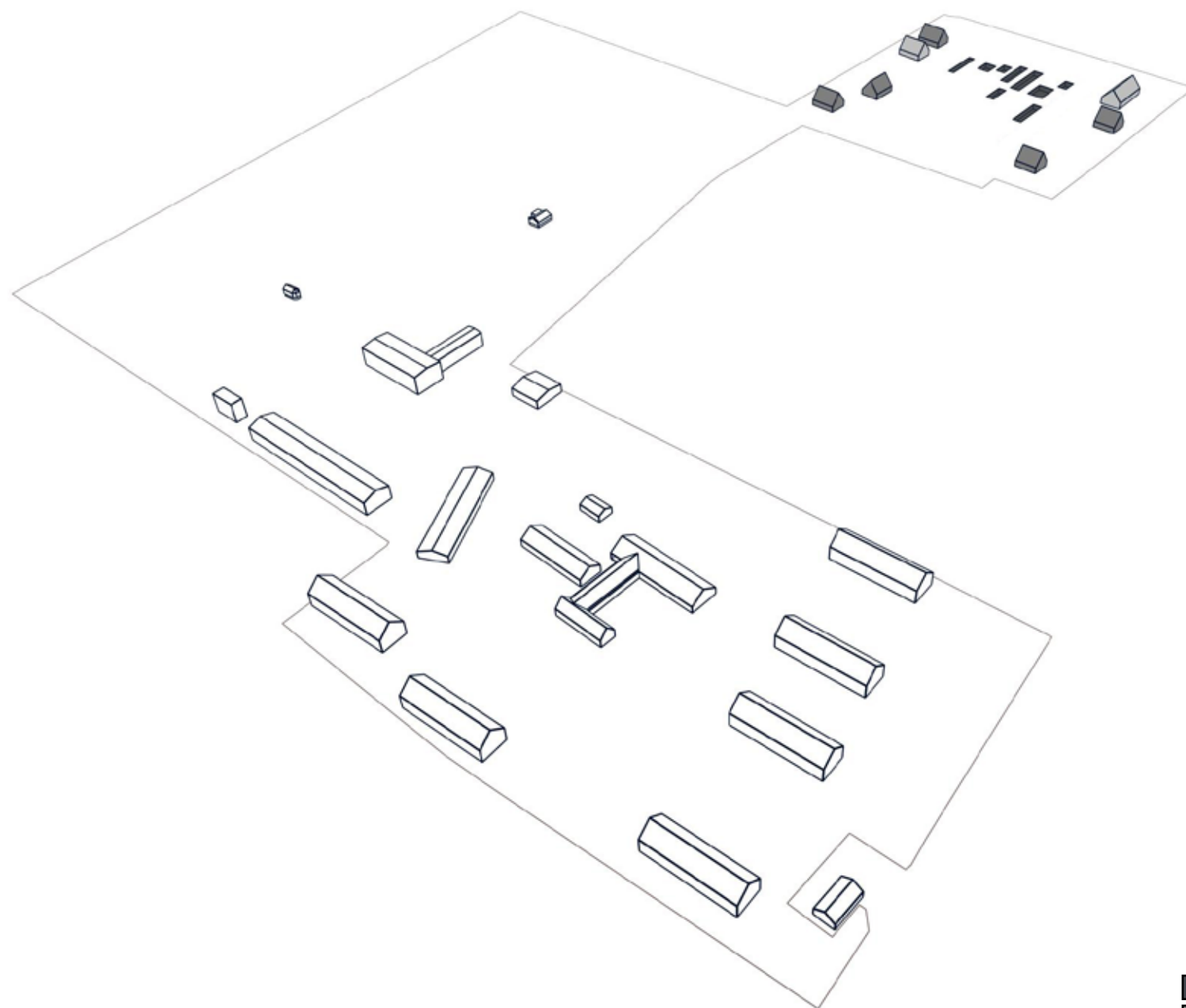
ZEVEN PROVINCIEËN

LANDGOED

De gebouwen van de Zeven Provinciën werden strategisch gepositioneerd rondom een open weide tussen lanen en bos. De bouwstijl en positionering moesten een agrarische uitstraling voorwenden, een thema wat in dit ontwerp weer wordt opgepakt. Zowel de lanen en het bos als het glooiende reliëf, dat richting het dal afloopt worden hersteld. De bodem wordt verschaald en een bloemrijk grasland wordt gecreëerd. Ten tijde van de heideontginningen was dit nog een bijproduct van de landbouw, nu is dit een ecologische kwaliteit waar vandaag de dag reikhalzend naar teruggekeken wordt. De losse 'landhuizen' met hun foute verleden maken in het gigantische boeket van bloemen een verwarrend idyllische indruk. Beukenhagen die de gebouwen omzomen versterken het karakter van het landgoed en maken van deze kavels weer enclaves de gereconstrueerde weide.

PATIOWONINGEN

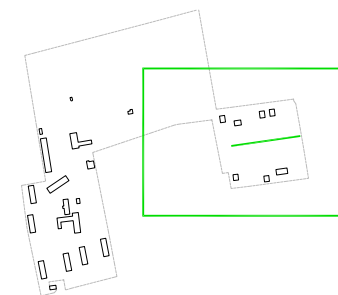
In de bloemenzee zelf zijn incisies gemaakt. Behalve de bestaande ensembles van bebouwing worden er geen nieuwe barrières opgericht. Voor het oog nauwelijks zichtbaar voegen de patiowoningen zich in de herstelde glooiing van het veld. Verborgen voor de argeloze bezoeker, terwijl vanuit de patio's zelf het zicht op de omgeving mogelijk is.

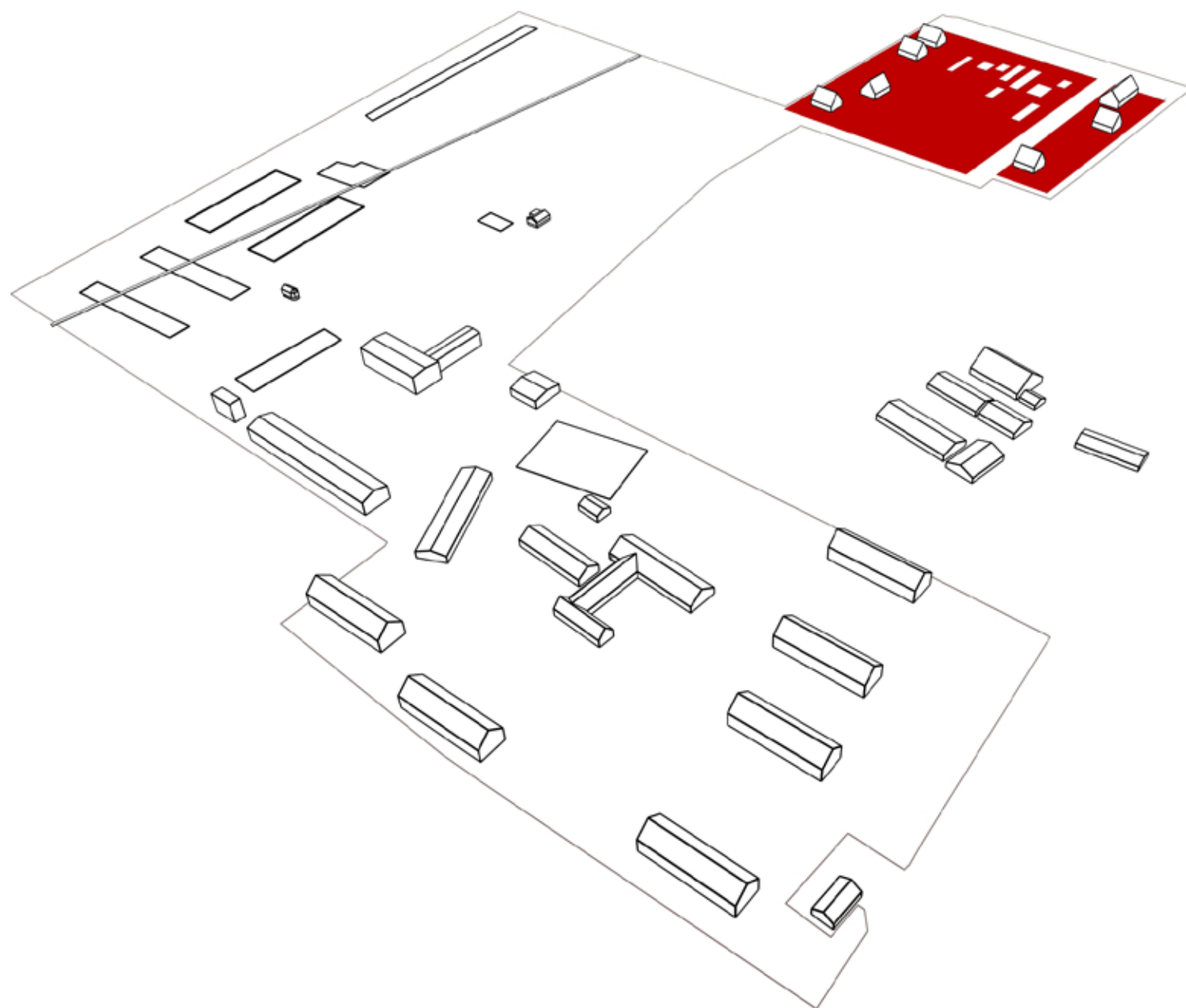

- Patiowoningen
- Landhuizen bestaand (ZP 1,3,4,5,6)
- Landhuizen gereconstrueerd (ZP 2,7)

DOORSNEDE ZP
Schaal 1:500

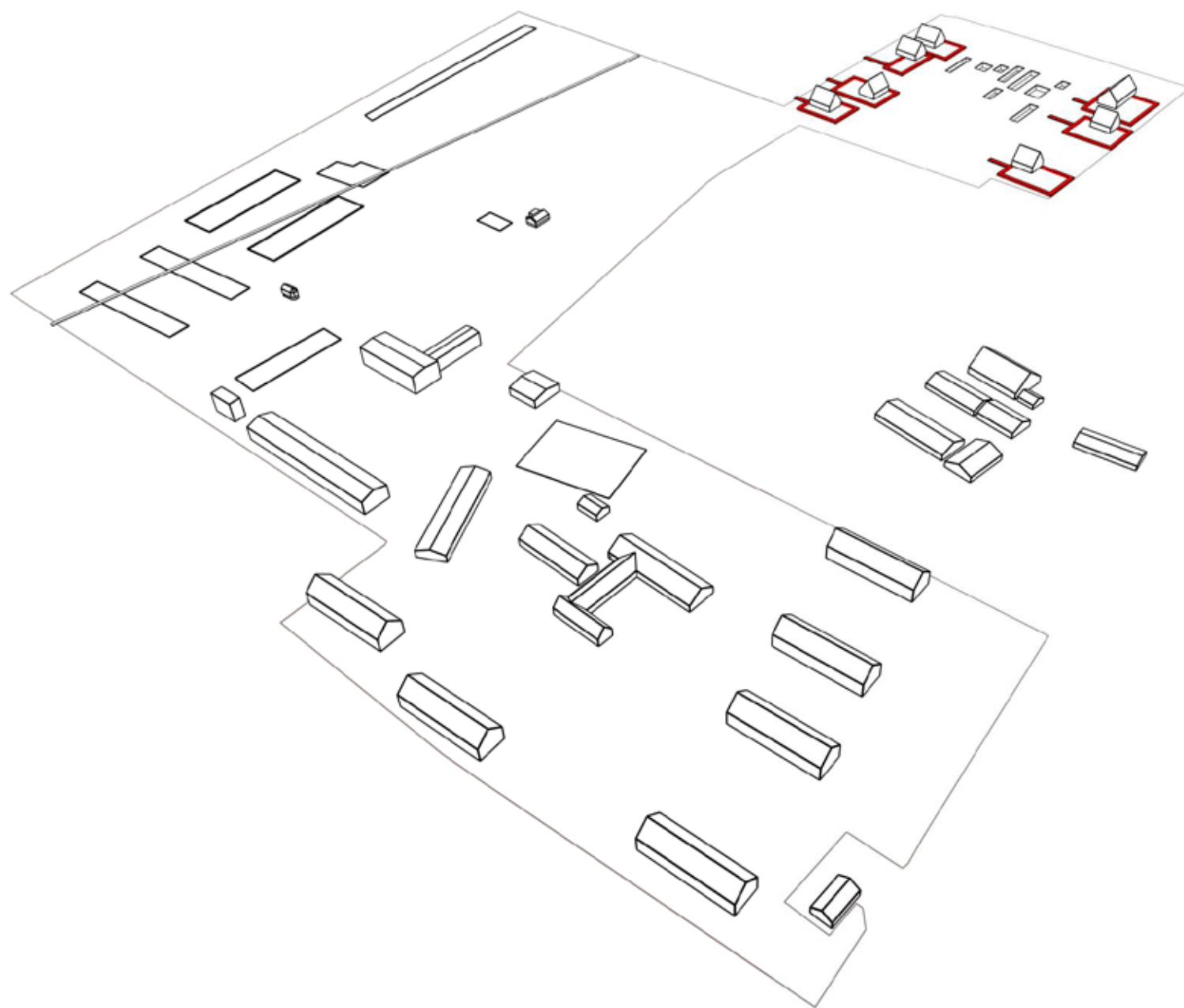

VELD

Het veld op ZP wordt hersteld in haar natuurlijke glooiende reliëf en wordt een bloemrijk grasland.

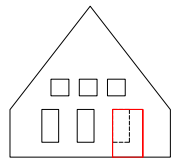

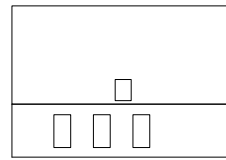

LANDHUISKAVELS

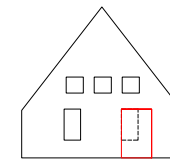
De zeven landhuizen op ZP krijgen een iets verdiepte tuin begeleid door een betonnen rand, die alleen zichtbaar is vanuit de tuin. Aan de buitenzijde wordt een heg geplant.

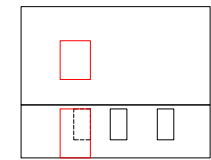
kopgevel

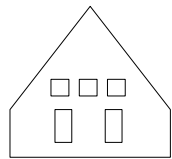
zijgevel

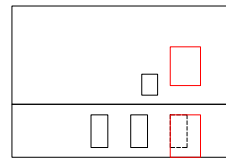
kopgevel

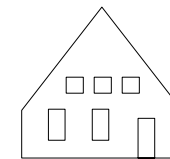
zijgevel

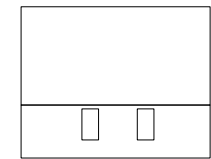
kopgevel

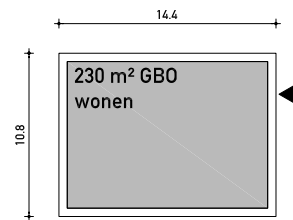
zijgevel

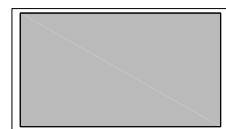
kopgevel

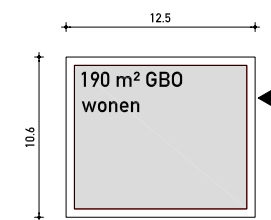
zijgevel

begane grond

zolder

begane grond

zolder

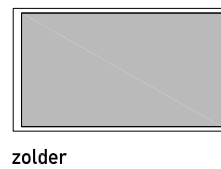
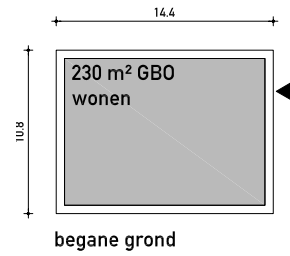
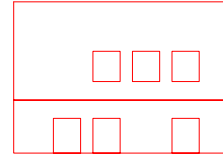
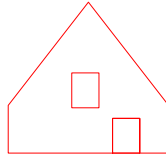
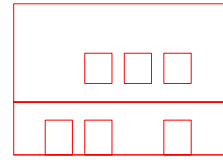
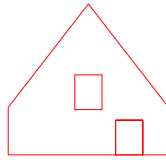

WONEN ZP 1-3-4-5-6

3 x 271 m²

2 x 234 m²

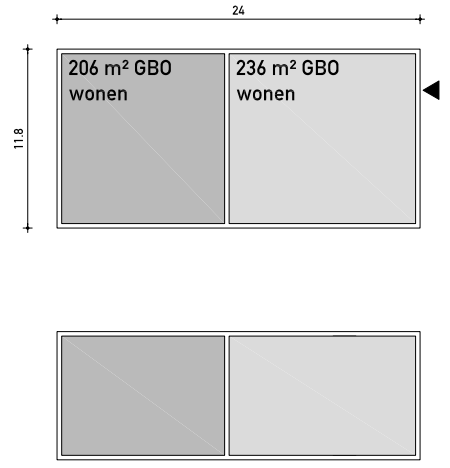
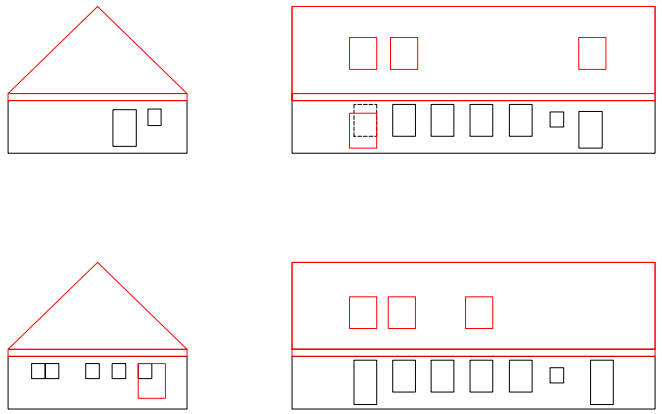

WONEN ZP 2
1 x 271 m² BVO

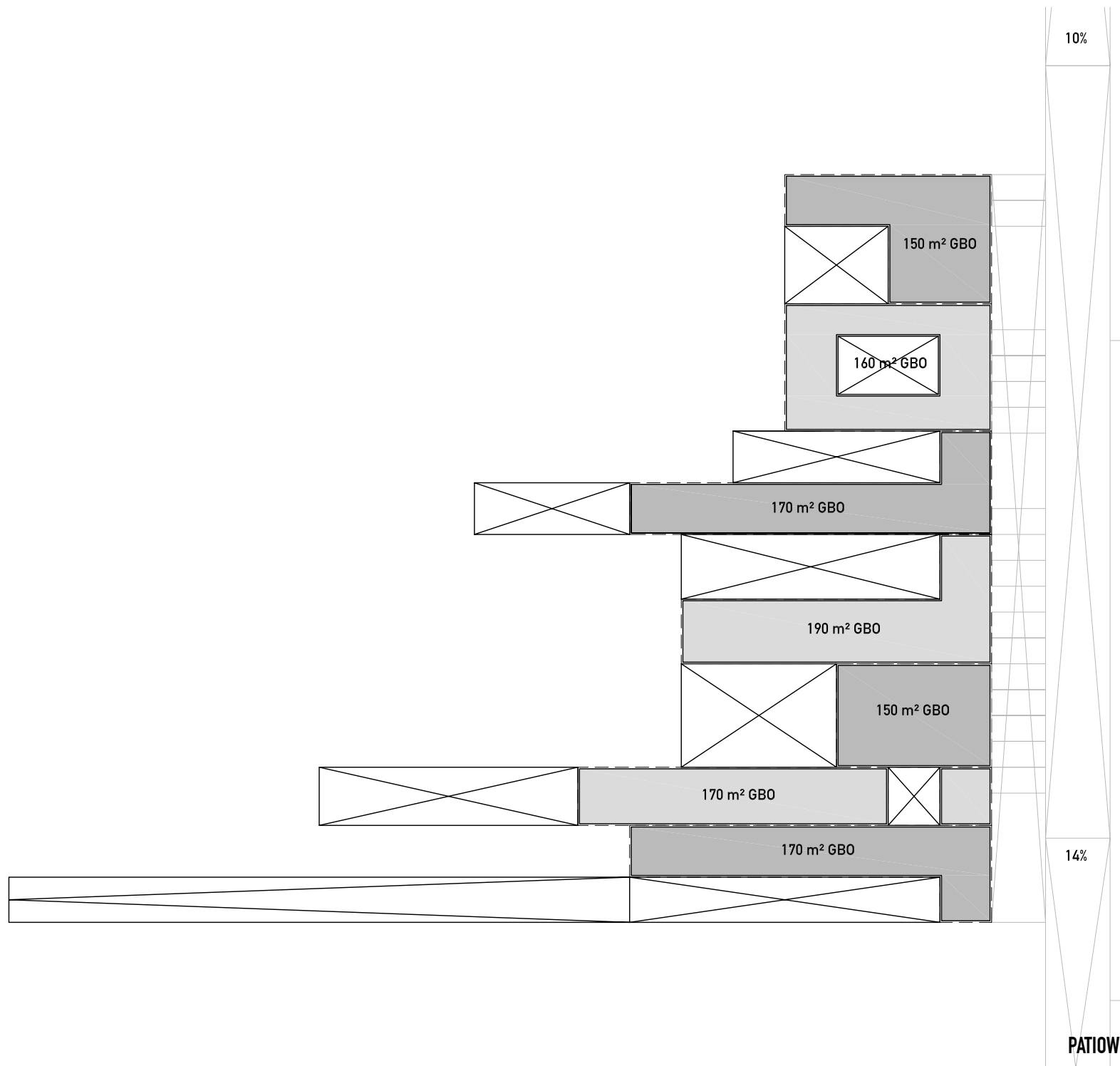

WONEN ZP 7

1 x 288 m² BVO

1 x 259 m² BVO

7 PATIOWONINGEN
1275 m² BV0

TOT SLOT

CONTRAST

Wonen en werken op dit terrein is een bijzondere ervaring: hier werd de oorlog gemaakt, lieflijk verhuld in een ogenschijnlijk Hollandse enclave. Nog nauwelijks voorstelbaar, verstild en verscholen gelegen in bos en heide, onder lanen tussen bloemen. Het is de combinatie van in de ochtend voor het werk nog een ree in het veld zien en het wonen in het idyllische landhuis van een Duitse officier. Het lieflijke landschap dat de resultante is van eeuwenlange rooibouw en ontginningsdrift, die dit gebied tot een buitengewone ervaring maakt.

BIJLAGEN

PARKEERBALANS

KKN	aantal	functie	norm (1)	parkeervraag	bezetting werkdag overdag (2)	benodigde parkeerplaatsen
	11	recreatiewoningen	1,2	13	60%	8
	955 m² BVO	atelierhal	1,4/100m² BVO	13	100%	13
	4	studio's	1,2	5	60%	3
	35	woningen (huur)	1,2	51	60%	30
	3951 m² BVO	bedrijfsverzamelgebouw	1,4/100m² BVO	48	100%	55
	626 m² BVO	Centrum voor landschapsduiding/congrescentrum	6/100m² BVO	38	100%	38
	568 m² BVO	restaurant/grand café	13/100m² BVO	74	40%	30
	totaal					177
	beschikbaar					176

ZP	aantal	functie	norm (1)	parkeervraag	bezetting werkdag overdag (2)	benodigde parkeerplaatsen
	15	woningen (koop)	2	2	100%	30
	totaal					30
	beschikbaar					30

(1) normen afkomstig uit Parkeermota Arnhem, <http://www.arnhem.nl/dsresource?objectid=75271>

(2) bezetting maatgevende periode (voor KKN overdag, voor ZP 's avonds) afkomstig uit CROW publicatie 182

VERKEERSINTENSITEIT

KKN	aantal	functie	norm (1)	intensiteit (mvt/etmaal)	gebruikte norm
	11	recreatiewoningen	3/woning	33	kantoor zonder baliefunctie woningen, groen stedelijk binnen 2 km van aansluiting snelweg
	955 m² BVO	atelierhal	7/100m² BVO	67	
	4	studio's	5/woning	20	
	35	woningen (huur)	5/woning	175	kantoren zonder baliefunctie, voorstadlocatie, sterk stedelijk (classificatie CBS)
	3951 m² BVO	bedrijfsverzamelgebouw	7/100m² BVO	277	
	626 m² BVO	Centrum voor landschapsduiding	48/100m² BVO	300	
	568 m² BVO	restaurant/grand café	dubbelgebruik		bezoekers van het café/restaurant maken ook gebruik maken van de andere functies en de pieken van een café/restaurant zijn niet op een werkdag
	totaal			872	
ZP	aantal	functie	norm (1)	intensiteit (mvt/etmaal)	gebruikte norm
	15	woningen (koop)	6/woning	90	
	totaal			962	+ verkeer gegenereerd door café/restaurant
	grens			1000	

CREDITS

OPDRACHTGEVERS

KWP gebiedsontwikkelaars: Nick de Boer, Roy Hasselerharm, Jaap Hulshoff en Arnold Sprakel.

en

Stichting Portaal: Frans Westdorp en Michèle de Ruiter.

ARCHITECT

MVRDV: Winy Maas, Jacob van Rijs en Nathalie de Vries met
Renske van der Stoep, Emilie Koch, Klaas Hofman en Emanuela Gioffreda.

LANDSCHAPSARCHITECT

Buro Harro: Harro de Jong met René van Seumeren en Elsa Sitsen.

CULTUREEL CONCEPT

Stichting G.A.N.G. / LANDAKT: Hans Jungerius, Hans Venhuizen en Caro Delsing.

ADVISEUR

ARCADIS Nederland BV: Willem van Boekel, Marjolijn Versteegden en Ilone van Bodegraven.

INITIATIEFNEMERS EN TOEKOMSTIGE GEBRUIKERS

Stichting atelierbeheer SLAK: Frank Donders en Wiliam Willems.

Stichting G.A.N.G. / LANDAKT: Hans Jungerius, Hans Venhuizen en Caro Delsing.